

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna

**Obecní školství ve městě Brně a směry
jeho vývoje do roku 2013**
(oblast předškolního a základního vzdělávání)

Duben 2011

OBSAH

1. Úvod	1
2. Legislativní rámec obecního předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně	2
2.1 Základní právní normy	2
2.2 Zastupitelstvo města Brna	2
2.3 Rada města Brna	2
2.3.1 <i>Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna</i>	2
2.4 Městská část	3
2.5 Ředitel školy	3
2.6 Školská rada	4
2.7 Školní řád	4
2.8 Pracovní řád	5
2.9 Pracovníci škol a školských zařízení	5
3. Výchozí stav obecního školství a strategie jeho rozvoje ve městě Brně	6
3.1 Katalog škol – přehled nabídky jednotlivých škol v oblasti vzdělávání	7
3.2 Předškolní vzdělávání	8
3.3 Základní vzdělávání	10
3.3.1 <i>Migrace žáků v rámci brněnských základních škol</i>	11
3.3.2 <i>Využití reálné kapacity škol a vybavení odborných a kmenových učeben</i>	11
3.4 Kurikulární reforma, rámcové a školní vzdělávací programy	13
3.5 Škola centrum vzdělanosti	13
3.6 Mezinárodní spolupráce škol	15
4. Zajištění rovných příležitostí ke vzdělávání – integrované vzdělávání, podpora a péče o děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky mimořádně nadané	17
4.1 Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	17
4.1.1 <i>Zdravotně znevýhodněné děti a žáci</i>	18
4.1.2 <i>Sociálně znevýhodněné děti a žáci</i>	18
4.1.3 <i>Speciální pedagogická centra a pedagogicko-psychologické poradny</i>	18
4.2 Vzdělávání nadaných dětí a žáků	19
4.3 Vzdělávání cizinců	20
5. Financování škol zřizovaných obcí	22
6. Školní stravování	24
7. Přehled škol a školských zařízení dle městských částí a demografický výhled těchto zařízení do roku 2013	26
8. Závěr	42

1. Úvod

Předkládaný materiál „Obecní školství ve městě Brně a směry jeho vývoje do roku 2013“ vychází z následujících základních dokumentů:

- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky** z roku 2007, zpracovaný podle § 9 zákona č. 561/2005 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platné znění, a podle vyhlášky č. 15/2005, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje** z roku 2006

Zákon č. 561/2005 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platné znění, vymezuje školy a školská zařízení, které zřizuje obec, proto byl zvolen název obecní školství. V tomto materiálu nejsou zahrnuty školy ve městě Brně, které mají jiného zřizovatele (např. kraj, soukromý subjekt, církev).

Problematika škol a školských zařízení zřizovaných Jihomoravským krajem je pojednána v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje. Není zde zahrnuto vysoké školství, které má ve městě Brně výsadní postavení. Problematika vysokých škol je z regionální úrovně pojednána v koncepčním dokumentu Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje.

„Obecní školství ve městě Brně a směry jeho vývoje do roku 2013“ vychází i z řady dalších dostupných dokumentů a analytických prací, které umožňují srovnání stávající situace a předpoklady dalšího vývoje města i jeho městských částí. Mezi ně patří Výroční zprávy o stavu školství ve městě Brně za školní roky 2003/2004 až 2006/2007, informace Ústavu pro informace ve vzdělávání a Českého statistického úřadu, výstupy OECD atd.

Materiál „Obecní školství ve městě Brně a směry jeho vývoje do roku 2013“ obsahuje:

- **souhrnnou charakteristiku legislativního rámce vztahujícího se k obecnímu školství**
- **charakteristiku výchozího stavu a strategie rozvoje obecního školství**
- **ekonomickou stránku obecního školství ve městě Brně**
- **vymezení jednotlivých městských částí a jejich demografický vývoj v kontextu potřeb škol a školských zařízení**

2. Legislativní rámec obecního předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně

2.1 Základní právní normy

Pravomoci a kompetence jednotlivých orgánů jsou stanoveny:

- zákonem č. 561/2004, školský zákon
- Statutem města Brna
- zákonem č. 128/2000, zákon o obcích
- zákonem č. 262/2006, zákoník práce
- zákonem č. 250/2000, o rozpočtových pravidlech

2.2 Zastupitelstvo města Brna

- zřizuje a ruší školy a školská zařízení jako p. o.
- rozhoduje o změnách zřizovacích listin u školských zařízení, která zřizuje, a tyto změny schvaluje

2.3 Rada města Brna

- vytváří koncepci rozvoje školství v působnosti města a zaujímá stanoviska ke koncepci rozvoje školství v městě Brně jako celku, koordinuje a kontroluje využití stávajících školských kapacit a výstavbu nových školských kapacit využívaných pro školství v působnosti města Brna
- může, se souhlasem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, zřídit školu nebo školské zařízení, které dle zvláštního předpisu jinak zřizuje jiný zřizovatel, prokáže-li podmínky pro zajištění výchovně-vzdělávací činnosti
- jmenuje a odvolává se souhlasem příslušné městské části (na základě konkurzního řízení, které vyhledává a realizuje) ředitele škol a školských zařízení, které zřizuje město-městská část, a určuje jejich plat a složky platu
- zabezpečuje provoz škol a školských zařízení, které zřizuje
- stanovuje v součinnosti s městskými částmi spádové obvody základních škol v městě Brně
- zřizuje školskou radu ve školách, které zřizuje
- dále viz Statut města Brna

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna:

- vytváří, ve spolupráci s městskými částmi, koncepci školství z celoměstského hlediska, koordinuje a kontroluje využití školských kapacit na území města
- spolupracuje s příslušnými orgány v oblasti školství – KúJmK, ČŠI, MŠMT ČR apod.
- zpracovává a předkládá materiály do orgánů města Brna a zaujímá k nim stanoviska
- vyjadřuje se k zařazování škol do rejstříku škol, v součinnosti s městskými částmi navrhuje spádové obvody základních škol
- vykonává funkci zřizovatele u škol a školských zařízení zřízených statutárním městem Brnem
- připravuje a vede agendu týkající se konkurzních řízení na místa ředitelů všech škol zřízených městem a městskými částmi dle zvláštních předpisů, zpracovává návrhy na jejich platové zařazení

- zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem a krajskými normativy a předává je krajskému úřadu
- zpracovává a předkládá krajskému úřadu rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu poskytovanými podle osnovy a postupu stanoveného ministerstvem,
- shromažďuje a zpracovává data z dokumentace a evidencí za školy a školská zařízení zřizované v obvodu jeho působnosti podle zvláštních předpisů v termínech stanovených ministerstvem a předává je krajskému úřadu a ministerstvu, popřípadě jím pověřené organizaci
- metodicky pomáhá ředitelům škol a městským částem v oblasti školské legislativy – ekonomického, právního, pedagogického poradenství
- další působnosti odboru jsou uvedeny v Organizačním řádu Magistrátu města Brna

2.4 Městská část

- zřizuje nebo zrušuje se souhlasem města školy a školská zařízení místního významu
- může zřídit se souhlasem města a se souhlasem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR školu nebo školské zařízení, které dle zvláštních předpisů zřizuje jiný zřizovatel, prokáže-li podmínky pro zajištění výchovně-vzdělávací činnosti
- uděluje souhlas městu ke jmenování a odvolání ředitelů škol a školských zařízení, které zřizuje, vysílá zástupce do konkurzních řízení na místa ředitelů těchto škol a školských zařízení
- zabezpečuje provoz škol a školských zařízení, které zřizuje
- zřizuje školské rady u škol, které zřizuje
- navrhuje městu spádové obvody pro základní školy nacházející se na území městské části
- rozhoduje o přijetí opatření na základě výsledků České školní inspekce ve školách nebo školských zařízeních, které zřizuje, a to v součinnosti s městem
- projednává v 1. stupni správního řízení přestupky na úseku školství

2.5 Ředitel školy, školského zařízení

- je současně zaměstnancem školy a pro všechny zaměstnance školy stojí v roli zaměstnavatele
- jeho kompetence jsou vymezeny: zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon (§ 164 a §165); zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce; pracovním řádem pro zaměstnance škol a školských zařízení
- rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak
- odpovídá za to, že škola a školské zařízení poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu s tímto zákonem a vzdělávacími programy uvedenými v § 3 školského zákona
- odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb
- vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a pro práci školské rady, pokud se podle tohoto zákona zřizuje
- odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení
- zřizuje pedagogickou radu jako svůj poradní orgán, projednává s ní všechny zásadní pedagogické dokumenty a opatření týkající se vzdělávací činnosti školy; při svém rozhodování přihlídnou k názorům pedagogické rady; pedagogickou radu tvoří všichni pedagogičtí pracovníci školy

- stanovuje organizaci a podmínky provozu školy a školského zařízení
- odpovídá za použití finančních prostředků státního rozpočtu přidělených podle § 160 až 163 školského zákona v souladu s účelem, na který byly přiděleny
- předkládá rozbor hospodaření podle závazné osnovy a postupu stanoveného ministerstvem
- rozhoduje o:
  - přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání podle § 34 a ukončení předškolního vzdělávání podle § 35 školského zákona
  - odkladu povinné školní docházky podle § 37,
  - dále dle zákona č. 561/2004, § 164–166

2.6 Školská rada

- zřizuje ji zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád
- je orgánem školy umožňujícím zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy
- vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů
- schvaluje výroční zprávu školy, školní řád, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- projednává inspekční zprávy České školní inspekce
- dále viz zákon č. 561/2004, školský zákon, § 167 a 168

2.7 Školní řád

Školní řád je základním právním nástrojem, který vydává ředitel školy pro stanovení konkrétních práv a povinností žáků a zákonných zástupců. Jedná se o elementární právní jistotu školy, že v případě nějaké škody způsobené žákem v důsledku porušení ustanovení školního řádu neponese škola odpovědnost při její náhradě. Pečlivé nastavení znění školního řádu pomáhá chránit žáka, pedagoga jak před agresivními žáky, tak i před někdy nekritickými rodiči.

Školní řád obsahuje:

- provoz a vnitřní režim školy
- podmínky zajištění bezpečnosti žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí
- podmínky zacházení s majetkem školy ze strany žáků
- pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- podmínky pro omlouvání nepřítomnosti žáků

Školní řád nesmí být v rozporu s právními předpisy a nemůže ukládat další povinnosti, které nemají právní oporu v právních předpisech. Zveřejnění školního řádu znamená umístit jej na místě přístupném pro žáky i všechny pracovníky školy. Se školním řádem musí být prokazatelně seznámeni všichni žáci a o jeho vydání musí být informováni zákonní zástupci nezletilých žáků.

2.8 Pracovní řád

Jedná se o vyhlášku MŠMT, kterou se stanovuje pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených MŠMT, krajem, obcemi nebo dobrovolným svazkem obcí. Upravuje:

- postup související s ukončením pracovního poměru a odvoláním nebo vzdáním se pracovního místa vedoucího zaměstnance
- pracovní dobu pedagogických pracovníků
- čerpání dovolené
- volno ke studiu
- dohled nad žáky

Pracovněprávní vztahy na školách a školských zařízeních jsou řešeny v souladu se zákoníkem práce. Účinnosti nabyl 1. 11. 2007.

2.9 Pracovníci škol a školských zařízení

Pedagogičtí pracovníci – odborné kvalifikační předpoklady

Jsou upraveny zákonem č. 563/2004 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů. Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálněpedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného a uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zákona č. 561/2004 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu nebo ředitelem školy. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává činnost v zařízeních sociální péče. Přímou pedagogickou činnost vykonává učitel, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent pedagoga, trenér a vedoucí pedagogický pracovník. Výše citovaný zákon č. 563/2004 Sb. upravuje předpoklady a požadavky pro výkon pedagogických pracovníků. Nařízení vlády č. 75/2005 Sb. stanovuje rozsah přímé vyučovací povinnosti, přímé výchovné, přímé speciálněpedagogické činnosti pedagogických pracovníků.

Výchovně-vzdělávací proces je v brněnských mateřských školách zajištěn téměř 100% odborně kvalifikovanými pedagogy. V základních školách se situace v odborné kvalifikovanosti pedagogů oproti předcházejícím letům zlepšila, pohybuje se okolo 93 %. Toto procentuální vyjádření je nepatrně ovlivněno pedagogy vyučujícími cizí jazyk, kteří nemají zákonem o pedagogických pracovnících stanovenou odbornou kvalifikaci pro tuto výuku.

Nepedagogičtí pracovníci

Jsou to pracovníci na školách a ve školských zařízeních, kteří nejsou jmenovitě uvedeni v zákoně č. 563/2004 Sb., v platném znění. Jejich zařazení a kvalifikační předpoklady vychází za nařízení vlády č. 469/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a z katalogu prací, který tvoří přílohu tohoto výše citovaného nařízení vlády. Jedná se o profese zajišťující na školách a školských zařízeních úklid, stravování a jiné provozní služby.

3. Výchozí stav a strategie rozvoje předškolního a základního vzdělávání

Brněnské školství charakterizoval v polovině devadesátých let minulého století klesající počet dětí v mateřských školách, který se projevil na základních školách a postupně přechází do středoškolských oborů vzdělávání. Vzhledem k tomu, že nárůst žáků v ZŠ nebyl až tak dramatický a každoročně přechází asi 500 žáků ze základních škol na víceletá gymnázia, usuzovalo se, že jejich úbytek v základních školách bude pokračovat minimálně do roku 2010.

Vývoj a výhled počtu žáků na základních školách ve městě Brně

Rok	Nástup do 1. tř.	Odchod z 9. tř.	Odchod na víceletá G	Celkem žáků na ZŠ
2003/04	2 704	3 078	666	30 372
2004/05	2 914	3 847	532	28 919
2005/06	2 732	3 317	765	27 569
2006/07	2 836	3 638	527	26 213
2007/08	2 938	3 256	508	25 387
2008/09	3 030	3 156	500	24 761
2009/10	3 073	2 361	500	24 111
2010/11	3 077	2 230	500	24 301
2011/12	cca 3 420	cca 2 640	cca 500	cca 24 888
2012/13	cca 4169	cca 2 768	cca 500	cca 25 722

S ohledem na danou situaci bylo na podzim roku 2003 město Brno vyzváno Odborem školství krajského úřadu Jihomoravského kraje, aby přistoupilo k usměrnění počtu základních škol, a to tak, aby byly třídy naplněny do průměru 24,5–25 žáků a třídy byly koncentrovány do menšího počtu budov. Některé městské části proto přehodnotily význam počtu škol na svých územích i náklady, které na základní školství každoročně vynakládají, a rozhodly se upravit počet škol nebo nabídnout část školy do pronájmu jinému subjektu. Těmito kroky tak došlo k významným úsporám na provoz škol. Opatření tohoto typu nebyla populární, ale byla nezbytná pro zachování nastaveného standardu. Většina těchto opatření byla koordinována s Odborem školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna, takže nedošlo k žádným legislativním potížím. Přijatými opatřeními se podařilo zastavit pokles průměrného počtu žáků na třídu a v současné době se udržuje na 22 žácích na třídu s tím, že v nejnižších ročnících je průměr žáků ve třídě zpravidla nejnižší.

Stanovením tří základních směrů rozvoje obecního školství je udáván směr vývoje předškolního a základního vzdělávání ve městě Brně

- Kurikulární reforma – rámcové vzdělávací programy a školní vzdělávací programy
- Celoživotní učení pro všechny a jeho realizace – otevřená škola a zájmové vzdělávání (střediska volného času)
- Zajištění rovnosti příležitostí ke vzdělávání – integrované vzdělávání

3.1 Katalog škol – přehled nabídky jednotlivých škol v oblasti vzdělávání, stravování i volnočasových aktivit

Profilace brněnských škol, zaměření jejich školních vzdělávacích programů i nabídka alternativních forem výuky jsou natolik různorodé, že pro snazší a přehlednější orientaci ve vzdělávací nabídce byl pro veřejnost vytvořen interaktivní katalog škol, který je pravidelně aktualizován. V něm lze najít na rozšířeném přehledu základních, mateřských škol a školních jídelen všechny potřebné informace jak o konkrétní škole, tak např. požadavek na vzdělávací alternativu. Katalog je umístěn na internetové adrese www.brno.cz/katalogskol, která je obohacena o další informace s možností vyhledávání v nových datech. Základní vyhledávání je provedeno přímo na úvodní straně (např. podle adresy, typu zařízení), podrobnější pak následně po kliknutí na odkaz "Rozšířené vyhledávání", kde je možnost detailnějšího hledání (např. podle kroužků, stravování ...). V přehledu zařízení nebo po vyhledání se po kliknutí na název objeví jeho detail s podrobnými informacemi.

Alternativní a inovativní pedagogické směry uplatňované v brněnském školství

Daltonská pedagogika

Brněnské školy jsou sdružené v Asociaci českých daltonských škol a zaměřují se na respektování některých specifik, především na využívání dlouholetých zkušeností prvků daltonského vyučování. Daltonský model vyučování dává učitelům možnost vytvořit ve třídě atmosféru, která poskytuje prostor pro iniciativu, myšlení, nápady, pocit vnitřní svobody a radosti z tvůrčí práce. Cílem je vést děti k tomu, aby se učily, aby se připravily na život ve společnosti, kde důležitou roli bude hrát zodpovědnost.

Daltonský plán jako jedna z aktuálních forem inovativního vyučování je aktuální, ale není nikdy definitivně uzavřeným systémem, protože jeho koncepce je ovlivňována aktuálními společenskými změnami. Jeho pedagogický a didaktický rámec nabízí prostor pro rozvíjení klíčových kompetencí.

Individualizované vyučování potvrzuje, že všichni žáci stejného věku se neučí stejně, důležité jsou podmínky, v nichž se žáci učí. Když nejsou omezováni v čase a pracují svým tempem, získávají průběžně zpětnou vazbu o svém postupu a individuální pomoc při obtížích, je u všech možné zvládnutí určitého souboru poznatků a dovedností, tedy dosažení osobního maxima.

Otevřené vyučování, které je aplikováno, znamená změnu klimatu školy a zahrnuje netradiční uspořádání třídy, změnu atmosféry třídy, pracovní koutky pro samostatnou práci, práci v kruhu, jinou než tradiční organizaci práce, svobodně volenou práci, denní a týdenní plány a projekty.

Brněnské školy, které využívají ve výuce daltonské prvky: Antonínská 3, Horácké nám. 13, Husova 17, Chalabalova 2, J. Babáka 1, Křídlovická 30b, Křivánkovo nám. 11, Masarova 11, Milénova 14, Mutěnická 23, Přemyslovo nám. 1, Staňkova 14.

Montessori pedagogika

V Brně funguje jedna základní škola, která využívá ve výuce prvky Montessori pedagogiky. Jedná se o ZŠ Brno Gajdošova 3 s 1.–5. ročníkem. Prvky se projevují tím, že je respektováno pracovní tempo každého žáka, děti pracují samostatně, spolupracují ve skupinách nebo se zapojují do frontální výuky při vysvětlování nové látky. Výuka probíhá v blocích – kratších časových intervalech, přizpůsobovaných potřebám dětí, které se vzdělávají podle ŠVP s názvem „Otevřená škola“.

Děti jsou vedeny k sebehodnocení (na konci vyučovacího dne v komunitním kruhu sdělí, co se jim podařilo, co nového se naučily, co zajímavého zjistily). Děti uspokojuje práce jako taková, nikoli odměna, kterou za ni dostaly. Učitel si všímá pokroku jednotlivých dětí a oceňuje je slovně. V pololetí a na konci roku píše slovní vysvědčení. Děti jsou vedeny k samostatnosti, k logickému úsudku, k vyhledávání informací. Podporou jejich zdravé vnitřní motivace a nabídkou vhodného stimulačního prostředí se tak odbourává jejich závislost na pochvalách, na autoritách.

Montessori pedagogika podporuje úzkou spolupráci rodiny a školy. Během roku probíhají kromě třídních schůzek individuální konzultace a různé slavnostní akce, kde se děti i rodiče poznávají navzájem.

Waldorfská pedagogika

Waldorfská pedagogika je uplatňována na Základní a mateřské škole Brno, Plovdivská 8, ojedinělé v rámci Brna i Jihomoravského kraje, která byla zřízena statutárním městem Brnem jako samostatný právní subjekt od 1. 9. 2009. Daný pedagogický směr usiluje o celostní rozvoj člověka v oblasti citu, vůle i rozumu. Vše se řídí tím, co je pro danou etapu života nejpotřebnější k harmonickému a plnému rozvoji každého člověka. To, že ve škole není v centru pozornosti pouze suma znalostí, ale konkrétní dítě, vytváří na první pohled pozoruhodné odlišnosti proti školství běžnému. Nepřipravují se zde děti se stejnými vědomostmi, postoji a schopnostmi, ale osobnosti schopné naplnit svoji vlastní neopakovatelnou životní úlohu. Jedním z pozitivních rysů je živý zájem rodičů a všech příznivců o dění ve škole a jejich aktivní spoluúčast. Nadstandardní rodičovská angažovanost je hlavním hnacím motorem při aktivitách, které přímo nesouvisí s výukou, (např. slavnosti, jarmarky aj.).

Waldorfská pedagogika je celosvětově rozšířeným alternativním způsobem výuky, s téměř devadesátiletou tradicí. V ČR se začala rozvíjet po roce 1989.

Patronem waldorfské pedagogiky v Brně je občanské sdružení W-alternativa. Prioritním úkolem je realizace projektu „Úplná waldorfská škola v Brně“, tzn. integrovaná MŠ, ZŠ a SŠ, poskytující celostní výchovu a vzdělávání od 3 do 19 let.

Některé základní školy ve městě Brně jsou zapojeny do projektu Škola podporující zdraví, který byl jako projekt Zdravé město iniciován Světovou zdravotní organizací. V České republice je garantem projektu Státní zdravotní ústav v Praze a je do něj zapojeno přes sto základních škol a cca 90 škol mateřských. Ve městě Brně se jedná o ZŠ Heyrovského 32, ZŠ Jihomoravské náměstí 2 a ZŠ Kotlářská 4.

Při realizaci programu Škol podporujících zdraví se jedná o trvalý proces řízení proměny školy, je závislý na postoji učitelů a žáků, na změně klimatu školy (způsob vzdělávání, hodnocení, způsob řízení školy, spolupráce a komunikace s rodiči, s partnery v regionu). Zdravá škola vytváří příjemné prostředí, dobré vztahy mezi žáky, učiteli a rodiči. Vede k aktivnímu přístupu k životu, ke správnému životnímu stylu, k ochraně životního prostředí, zdůrazňuje pokoru a zdravý způsob učení.

K naplnění myšlenek projektu vedou různé aktivity, které školy realizují (Den světů, Den Země, Den zdraví, sportovní aktivity, projektová výuka aj.). V současné době je to především Rámcový vzdělávací program a Školní vzdělávací programy. Dochází k propojování projektu se vzdělávacími programy, a to v náplni předmětů a průřezových témat.

3.2 Předškolní vzdělávání

Na území města Brna je v současné době zařazeno do rejstříku škol a školských zařízení celkem 135 mateřských škol obecních, které jsou v působnosti města a jeho městských částí a 4 mateřské školy mají soukromého zřizovatele. Na území města kromě těchto škol se nachází i subjekty poskytující péči o děti předškolního věku a nejsou v rejstříku škol a školských zařízení.

Koncepce obecních mateřských škol vychází z principů nového pojetí předškolní výchovy a specifických rysů současné mateřské školy. Tyto školy se spolu s rodinou podílejí na socializaci dítěte a pomáhají vyrovnat rozdíly plynoucí z rozdílného sociálního i kulturního zázemí rodin. V městě Brně navštěvuje v současnosti mateřské školy 90 % populace dětí ve věku od 3 do 6 let.

Třídy mateřských škol se dle vyhlášky MŠMT ČR č. 14/2005 Sb., ve znění pozdějších novel, o předškolním vzdělávání, naplňují do počtu 24 dětí. Některé třídy mají speciální zaměření – jde např. o logopedické třídy nebo třídy, ve kterých jsou zařazeny děti se zdravotním postižením. Tyto třídy se v souladu s platnou legislativou naplňují menším počtem dětí.

Vzhledem ke kapacitním možnostem škol a efektivnímu využívání finančních prostředků na mzdy a provoz, s přihlédnutím k docházce dětí, může ředitelka mateřské školy projednat s městskou částí a Odborem školství, mládeže a tělovýchovy MMB výjimku z počtu dětí na třídu až do výše 28 dětí.

Docházka dítěte do mateřské školy není povinná. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojování základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro celoživotní učení. Napomáhá vyrovnat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálněpedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Z tohoto důvodu se dle ustanovení § 34, odst. 4, zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, k předškolnímu vzdělávání přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud nelze takové dítě přijmout z kapacitních důvodů, zajistí obec, v níž má dítě místo trvalého pobytu, zařazení dítěte do jiné mateřské školy.

Závazným dokumentem pro práci všech mateřských škol je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Z něj vychází školní vzdělávací programy, které si vytvořily jednotlivé školy a podle kterých pracují od 1. 9. 2007.

V současné době mateřské školy ve svých programech akcentují osobnostně orientovaný model výchovy, komunitní školu i prvky alternativního vzdělávání. Velkou pozornost v této souvislosti školy věnují úzké spolupráci s rodinou, integraci zdravotně postižených dětí a dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí. Nové a dosud málo zmapované jsou problémy týkající se dětí mimořádně nadaných nebo dětí cizinců.

Mateřské školy ve svých programech také nabízejí široké spektrum nadstandardních aktivit. K nejoblíbenějším patří hra na flétnu, předplavecký výcvik nebo edukativně-stimulační skupiny. Velmi žádaná je také angličtina, jejíž výuku podpořil také MMB tým, že do svého projektu „Angličtina do škol“ začlenil 10 základních a 10 mateřských škol tak, aby byla zajištěna návaznost tohoto programu, a finančně přispívá na plat učitele anglického jazyka i nákup didaktických pomůcek.

Mateřské školy nejčastěji směřují k tělovýchovné, estetické, hudebně-pohybové nebo křesťanské profilaci, dále ve své práci využívají alternativní směry a prvky etické výchovy. Orientují se také na zdravý životní styl a ekologické aktivity. Některé školy nabízejí péči o děti astmatické a alergické, jiné zase logopedickou péči. Čtrnáct škol je zapojeno do projektu Národního programu zdraví MZ ČR a Státního zdravotního ústavu – „Mateřská škola podporující zdraví“.

Vzhledem k narůstajícímu počtu dětí v mateřských školách bude třeba v příštích letech uvažovat o možnostech zvyšování počtu míst pro děti předškolního věku. Pro zvýšení počtu míst v mateřských školách navrhuje tato řešení (seřazení dle priority):

- **Využití prostor základních škol**, které v současné době nejsou naplněny. V základních školách by se dle potřeby vybuďovalo 1–2 oddělení mateřské školy pro děti, které jsou posledním rokem v MŠ před zahájením povinné školní docházky (i děti s odkladem povinné školní docházky). Přebudování těchto prostor na třídy MŠ je většinou investičně méně náročné, investiční náklady na jedno oddělení nepřesahují 0,5 mil. Kč. Děti v těchto odděleních by se mohly již lépe připravovat na základní vzdělávání, neměly by při zahájení povinné školní docházky problém s adaptací na nové školské zařízení a snížil by se i počet odkladů povinné školní docházky, který může být při zahájení školní docházky pro děti přínosem, ve vyšších ročnících však často s sebou nese, vzhledem k dospívajícímu věku, negativní prvky chování. Při úpravě objektu školy na mateřskou školu je potřeba vyhovět platným hygienickým předpisům, ze kterých vyplývá mimo jiné povinnost vyčlenění venkovních prostor pro potřeby mateřské školy.
- **Využití bývalých objektů mateřských škol**, využívaných pro jiný druh školského zařízení, případně pro volnočasové aktivity, které by se přesunuly do školských objektů. Nevýhodou tohoto řešení jsou většinou vysoké finanční investiční náklady na obnovu těchto zařízení, která nebyla od doby zrušení jejich užívání jako předškolních zařízení nijak investičně podpořena a bývají často na hraně životnosti.
- **Vybudování nových mateřských škol** – doporučujeme pouze ve velkých rozvojových lokalitách města. Zde upřednostňujeme jedno větší zařízení před více menšími, z důvodu ekonomičnosti provozu, navíc je třeba projekt koncipovat tak, aby mohlo být toto předškolní zařízení do budoucna částečně využito pro nejnižší ročníky základní školy (1.–3. roč.). Podmínku vybudování tohoto zařízení investorem zakomponovat do smlouvy s investorem rozvojové lokality.

Koncepční záměry:

- **Vytvořit efektivní síť mateřských škol, která bude pružně reagovat na změny v demografickém vývoji ve městě Brně (městské části)**
- **Využití volné kapacity základních škol a integrace mateřských škol do škol základních**
- **Diferencované využití volných objektů po zrušených mateřských školách**
- **Budování nových mateřských škol ve spolupráci s investorem – velké rozvojové lokality města**

3.3 Základní vzdělávání

Základní školy ve statutárním městě Brně vycházejí při své činnosti ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, z vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, z vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, a z vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

V městě Brně je celkem 66 základních škol, jejichž zřizovatelem je obec. Z tohoto počtu je 5 základních škol prvostupňových. Ve všech základních školách funguje v souladu se zákonem školská rada .

3.3.1 Migrace žáků v rámci brněnských základních škol

V posledních letech dochází také k migraci žáků mezi jednotlivými školami v rámci městské části, z jedné městské části do nejbližší sousední městské části, případně i mezi jinými městskými částmi dle nabídek a profilací jednotlivých základních škol. Z podkladů od jednotlivých škol je zřejmé, že 55 % žáků navštěvuje ty základní školy, kam dle vyhlášky o spádovosti patří, 45 % žáků navštěvuje jiné základní školy, než kam spádově patří.

Příslušnost žáků k základním školám dle místa trvalého bydliště lze rozdělit takto:

- 55 % žáků navštěvuje svoje spádové školy (v roce 2004 – 63 %)
- 19 % žáků navštěvuje školy, kam spádově nepatří, ale v městské části, kde bydlí (v roce 2004 – 15 %)
- 20 % žáků navštěvuje základní školu v jiné městské části (v roce 2004 – 18 %)
- 6 % žáků navštěvujících brněnské základní školy jsou mimobrněnský (v roce 2004 – 4 %)

V migracích je patrný směr dojíždění žáků za specializovanými školami (sportovní, jazykové, umělecké), které jsou v rámci města jedinečné a navázané na určitý subjekt, který úzce spolupracuje s určitou základní školou (sportovní kluby, umělecké organizace apod.) nebo má v oblasti specializace dlouhodobě výborné reference (např. školy s jazykovým zaměřením). V rámci městské části je pak zřetelný posun k výběru školy především s ohledem na bezproblémovou dopravní dostupnost.

Kromě specializace ovlivňují migraci žáků i místa zaměstnání rodičů; v tomto případě je patrná migrace z okraje měst směrem do středu. Tento pokles žáků je částečně nahrazován pohybem žáků směrem z blízkých mimobrněnských oblastí do okrajových částí, což je ovlivněno také nabídkou pracovních míst, která zde město Brno poskytuje, nebo lepší dopravní dostupností okrajové městské školy než školy pro tyto oblasti spádové. Dalším důvodem je rozvoj nových obytných lokalit za hranicemi města.

Z daných podkladů lze také vysledovat, že obecně větší specializace škol je v městských částech, které mají více než jednu základní školu. V okrajových městských částech, kde je většinou jen jedna základní škola, se specializace hůře realizují, a to především z toho důvodu, že každý ročník je naplněn pouze jednou třídou a vytvořit nabídku na takovou specializaci, která by naplnila souběžně druhou třídu v ročníku, a navíc dětmi z jiných městských částí, bývá velmi složité.

Z čísel, která nám poskytly jednotlivé základní školy na základě trvalého bydliště jejich žáků ve školním roce 2007/08, lze dále zjistit, že:

- školy s nejvíce žáky, kteří na školu spádově patří nebo kterou navštěvují nejvíce žáci příslušné městské části, jsou většinou ty jednostupňové, kde vzhledem k věku žáků jsou využívány školy blízko bydliště, a ty, které jsou v dané městské části jediné,
- školy, do kterých chodí nejvíce žáků, kteří spádově do školy nepatří a nepatří ani do příslušné městské části, jsou školy buď na hranicích městských částí, nebo školy dlouhodobě profilované (jazykové, sportovní, dyslektické).

3.3.2 Využití reálné kapacity škol a vymezení kmenových a odborných učeben

Vzhledem k tomu, že současně stanovené kapacity škol ne vždy věrohodně ukazují přesnou kapacitu škol, upravili jsme kapacity škol podle vlastních kritérií. Ve sloupci kapacita není uvedena kapacita z rozhodnutí Ministerstva školství ČR o zařazení školy do sítě škol (od 1. 1. 2005 do rejstříku škol), avšak kapacita vypočítaná na základě počtu kmenových učeben a učeben odborných (které by ze své povahy mohly být případně jako kmenové využity) x 24 (plánovaný průměrný počet žáků ve třídě) = „reálná kapacita

školy“. Je to z toho důvodu, že některé školy si kapacitu školy delší dobu neupravovaly (dříve byla nastavena na větší průměrný počet žáků ve třídě), nebo si ji naopak neúměrně snížily (získaly tak větší naplněnost školy).

Některé základní školy v poslední době neúměrně navyšovaly počet odborných učeben, takže docházelo k absurdním situacím, kdy i téměř polovinu všech učeben tvořily odborné učebny a škola byla relativně dle kmenových učeben naplněna. Navíc nevidíme jako výhodné, pokud žáci sice mají svoji kmenovou třídu, ale vzhledem ke složení rozvrhu v ní vlastně vůbec nepobývají a každou přestávku se stěhují z jedné odborné třídy do druhé, přičemž je tak narušen nejen režim práce a odpočinku, ale i pitný a stravovací režim, což může mít vliv na soustředěnost žáků v průběhu výuky a jejich pracovní tempo.

Rozhodli jsme se tedy respektovat pouze určitý počet odborných učeben. Domníváme se, že škola má mít jen nezbytně nutný počet odborných učeben, zbytečně prázdné, i když odborné učebny pouze zatěžují nákladovou položku školy. Existence odborných učeben nemůže nahradit odbornost vyučujících pedagogů, a naopak dobrý pedagog nepotřebuje nutně existenci odborné učebny. Množství odborných učeben může být podpůrným faktorem při výchovně-vzdělávacím procesu, ale jejich velké množství není garantem kvality tohoto procesu.

Ředitel i zřizovatel školy by v rámci ekonomiky provozu každé školy měli průběžně sledovat využitelnost školského zařízení a navrhopvat v tomto směru příslušná opatření vedoucí k efektivnímu využití budovy.

Na základě toho jsme akceptovali na určitý počet učeben příslušné množství odborných učeben:

- méně než 10 učeben – 1 odborná učebna
- do 15 učeben – 2 odborné učebny
- do 20 učeben – 3 odborné učebny
- do 27 učeben – 5 odborných učeben (fyzika nebo chemie, přírodopis, počítačová, jazyková, jiná – např. dílny)
- nad 27 učeben – 6 odborných učeben

Po odečtení příslušného počtu odborných učeben od celkového počtu učeben jsme stanovili reálnou kapacitu školy (př. 26 učeben – 5 odborných x 24 žáků = reálná kapacita). V případě, že na škole chyběly dílny, odečítalo se o jednu odbornou učebnu méně. Z toho vyplývá také další údaj, kterým je naplněnost školy.

Na základě těchto vymezení lze další učebny využít pro zájmovou mimoškolní činnost nebo i k pronájmům jiným školským subjektům. Některé školy mohou mít vyšší požadavek na odborné učebny, související např. se zaměřením nových školních vzdělávacích programů.

Koncepční záměry:

- **Dohlížet z úrovně zřizovatele na poměr kmenových a odborných učeben a dbát na jejich využívání jako podpůrného faktoru při výchovně-vzdělávacím procesu**
- **Uplatňovat stanovený systém kmenových a odborných učeben při rozhodování o dalším využití základních škol (otevřená škola, pronájmy jiným subjektům)**
- **Přistupovat k řešení problematiky základních škol i z celoměstského pohledu (vzhledem k migraci žáků pozbývají základní školy svůj spádový charakter).**

3.4 Kurikulární reforma, rámcové a školní vzdělávací programy

Cílem kurikulární reformy není jen vytvoření školních vzdělávacích programů, ale také efektivnější vzdělávání dětí a žáků vedoucí k růstu vzdělanosti národa a zvýšení jeho ekonomického potenciálu a zkvalitnění přípravy pedagogických pracovníků a její přizpůsobení současným potřebám. Hlavní cíle kurikulární reformy jsou rámcově dány Dlouhodobým záměrem ČR. Současný stav přípravy a realizace rámcových vzdělávacích programů pro všechny úrovně vzdělávání a druhy škol je plně v kompetenci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Rámcový program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) byl vydán s účinností od 1. března 2005. Od 1. září 2007 mají mateřské školy a přípravné třídy ZŠ povinnost pracovat podle vlastních školních vzdělávacích programů.

Rámcový program pro základní vzdělávání (RVP ZV) byl schválen a vydán s účinností od 1. září 2005. Od 1. září 2007 mají základní školy povinnost pracovat podle vlastních vzdělávacích programů, a to v 1.–6. ročnících (v následujících letech bude postupně zahájeno vyučování podle RVP ZV v dalších ročnících základních škol, ve 2. a 7. ročníku v září 2008, ve 3. a 8. ročníku v září 2009, ve 4. a 9. ročníku v září 2010 a v pátých ročnících v září 2011.

Tato skutečnost umožnila jednotlivým školám vytvoření školních vzdělávacích programů, jejichž zpracování může v každé škole velmi výrazně odlišit podmínky, formy i obsah vzdělávání ve srovnání s ostatními.

Školní vzdělávací program

- vydává ředitel,
- k jeho návrhu se vyjadřuje školská rada,
- musí být v souladu s rámcovým vzdělávacím programem,
- musí být přístupný veřejnosti, aby měl každý možnost seznámit se s obsahem, a zároveň je výslovně ve školském zákoně zakotveno právo nahlížet do školního vzdělávacího programu.

Soulad školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem bude v rámci své inspekční činnosti sledovat Česká školní inspekce.

Koncepční záměry:

- **Zkvalitnit jazykové kompetence dětí a žáků rozšířením projektu „Výuka angličtiny na vybraných školách ve městě Brně“ do škol, které mají výuku jazyka zahrnutou do svých školních vzdělávacích programů (u základních škol od 1. ročníku a v mateřských školách pro děti v posledním roce před zahájením plnění povinné školní docházky)**
- **Podporovat různorodost vzdělávací nabídky škol a školských zařízení (alternativních a inovativních pedagogických směrů – Dalton, Montessori, Waldorf, projekt Škola podporující zdraví Státního zdravotního ústavu)**

3.5 Škola – centrum vzdělanosti – „otevřená škola“

Jako jeden z důležitých cílů koncepce vidíme vymezení školy jako centra vzdělanosti – tzv. „otevřená škola“. Otevřená škola kromě tradičního vzdělávání nabízí i mimoškolní aktivity, a to nejen svým žákům, ale i těm, kteří už školu opustili, jejich rodičům i dalším obyvatelům obce. Spolupráce s rodinou je vnímána jako jedna z nejdůležitějších. Otevřenou školu mohou využívat všichni bez rozdílu věku, pohlaví, vzdělávací a sociální situace.

Hlavním cílem takového centra je sjednotit občany a zapojit je do různých aktivit (kroužky, kurzy, jednorázové akce), aby se odreagovali a zbavili stresů, spěchu a stereotypu. Program uspokojuje vzdělávací, sociální, kulturní nebo rekreační potřeby obyvatel lokality. Občané jsou o veškerých aktivitách informováni. Do projektu „otevřená škola“ jsou zapojeni zaměstnanci školy, občané i žáci. Taková škola spolupracuje se sociálními partnery – s místními podnikatelskými subjekty, úřadem městské části a mateřskou školou. Škola může také získávat prostředky, které umožní realizaci i jednotlivých aktivit. Realizování této vize tedy není pouze záležitost školy, ale především občanů a dalších subjektů dané lokality. Ti se mají možnost něco nového naučit nebo naučit něco nového ostatní.

Cílem otevřené školy je:

1. sjednotit a zaktivovat občany dané lokality
2. zapojit občany do dění
3. uspokojit potřebu sebevzdělávání občanů dle jejich potřeb a schopností
4. překonat izolovanost v současném stylu života
5. aktivní trávení volného času

Otevřená škola nabízí (okruh činností):

1. volnočasové aktivity – kluby, zájmové kroužky
2. sportovní činnosti
3. kurzy – počítače, jazyky, flétna
4. výtvarné soutěže pro děti
5. poradenskou a konzultační činnost pro veřejnost
6. jednorázové akce (velikonoční akce pro děti z MŠ, karneval...)
7. stravování cizích strážníků jako doplňkovou činnost sociálního programu obce
8. další aktivity, např. vybudování víceúčelové klubovny, knihovny apod.

Důležité informace veřejnost získává:

- od ředitele školy při zasedání obecního zastupitelstva
- z obecního časopisu
- z plakátů, z letáků na informačních tabulích
- z obecních médií
- na www stránkách školy

Nabízené aktivity přitahují mládež i dospělé. Škola je přístupná od rána do večera. Předpokladem je spolupráce vedení školy, úřadů městských částí a dalších sociálních partnerů. V některých městských částech, zejména v okrajových a menších, tímto způsobem školy částečně již fungují, a to zejména tam, kde nejsou z hlediska vybavenosti občanské infrastruktury takové objekty, které by pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí na požadované úrovni nabídly.

Navrhujeme přeměnit školu základní, výjimečně mateřskou školu na „Centrum vzdělanosti dané lokality“, poskytující nejen vzdělávání, ale také širokou škálu zájmových aktivit pro své žáky, pro děti, studenty, pedagogické pracovníky, zákonné zástupce, popřípadě další fyzické osoby v příslušné oblasti. Město je připravené k jednání o postupném převedení např. středisek volného času z úrovně kraje pod město (městskou část), což by mělo vést k následnému splynutí středisek volného času místního významu s vybranými základními školami pod jedno ředitelství. Tímto krokem dojde k zefektivnění využívání prostor základních škol, rozšíření volnočasové nabídky, ale i k eliminaci nežádoucích společenských jevů a prevenci sociálněpatologických jevů. V současné době jsou prostory škol využívány ze 60 % a v odpoledních hodinách je to ještě méně. Obdobný model je možné použít u základních uměleckých škol místního významu (o tomto modelu město Brno v současné době neuvažuje).

Koncepční záměr otevřené školy vychází vstříc požadavkům rodičovské veřejnosti na soustředění kvalitních zájmových aktivit pro jejich děti co nejbližší místu plnění povinné školní docházky. Dojde k rozšíření a zpřístupnění vzdělávací nabídky široké veřejnosti v kontextu požadavku celoživotního vzdělávání. Tím budou naplněna východiska a předpoklady rozvoje vzdělávací soustavy obsažené v Národním programu rozvoje vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky („Bílá kniha“), kde jsou deklarovány záměry strategického charakteru v oblasti vzdělávání. Jedním z nich je koncept celoživotního učení pro všechny, který znamená užší propojení existujícího školského sektoru se sektorem dalšího vzdělávání, s politikou zaměstnanosti a se sociální politikou s cílem maximální integrace občana do společnosti.

Realizace konceptu celoživotního vzdělávání se soustřeďuje dle výše uvedeného dokumentu na

- vytvoření nezbytné základny pro celoživotní učení,
- vytvoření promyšlených vazeb mezi učním a prací,
- vymezení úlohy a odpovědnosti všech zainteresovaných partnerů.

Navrhovaný záměr otvírá možnost využít uvolněné prostory pro další školské i společenské aktivity, které v současné době jsou k dispozici pouze v omezené míře.

Do projektu „otevřená škola“ se mohou zapojit učitelé daného školského zařízení, případně jiní smluvní partneři. Náklady na pracovníky poskytující tyto služby nad rámec vzdělávání placeného ze státních rozpočtů budou hrazeny účastníky jednotlivých vzdělávacích a jiných programů. Účastnickými poplatky budou hrazeny i další náklady s provozem spojené (kalkulovaná částka na energie, úklid apod.). Ke každé mimoškolní činnosti bude zpracována kalkulace dle využití školních prostor a nákladů na poskytovatele dalších služeb.

V roce 2009 byla založena Síť brněnských otevřených škol, která sdružuje 16 základních škol (15 zřizovaných městem, městskými částmi a jedna ZŠ je obecně prospěšná společnost).

Koncepční záměry:

- **Podporovat vznik „Otevřené školy – centra vzdělanosti“**
- **Metodická pomoc a spolupráce města při realizaci aktivit otevřené školy**
- **Převedení zřizovatelských kompetencí k brněnským střediskům volného času místního významu z Jihomoravského kraje na statutární město Brno**

3.6 Mezinárodní spolupráce škol a školských zařízení

Statutární město Brno podporuje zahraniční kooperaci brněnských škol (především v partnerských městech). Počáteční fáze spolupráce spočívá v korespondenci pedagogů a žáků ze škol zabezpečujících plnění povinné školní docházky a středních škol. Další fází je projektová spolupráce, výměnný pobyt pedagogů a žáků. Školy spolupracují se školami např. v partnerských městech – Utrechtu, Stuttgartu, Leedsu, Sankt Pöltenu, Poznani. Do spolupráce je rovněž zapojena Asociace daltonských škol a Spolek na podporu partnerství Brno – Stuttgart.

Koncepční záměry:

- **Zvyšovat jazykové kompetence žáků a pedagogů**
- **Podporovat vytváření osobních kontaktů mezi pedagogy a žáky v partnerských školách**

- **Zprostředkovat informace dalším zájemcům o spolupráci**
- **Podílet se na výměnných pobytech pedagogů**
- **Pokračovat v projektech jednotlivých škol zaměřených na vzájemnou spolupráci žáků a pedagogů v rámci projektů Comenius – Sokrates, Phare a evropských strukturálních fondů, Argonauts of Europe, Culture Box, Tell me**
- **Umožnit navazování osobních kontaktů i žáků mladšího školního věku a jejich pedagogů s partnerskými školami**
- **Rozšířit spolupráci základních škol v intencích kontaktů Brno – Stuttgart, Brno – Utrecht do dalších partnerských měst**

4. Zajištění rovných příležitostí ke vzdělávání, integrované vzdělávání – podpora a péče o děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky mimořádně nadané

4.1 Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Úmluva o právech dítěte v čl. 23 stanovuje právo jedince se zdravotním postižením na zvláštní péči, výchovu a profesní přípravu, aby mohl žít plným a důstojným životem a dosáhnout nejvýše možného stupně samostatnosti, nejvyššího možného vzdělání a sociálního začlenění.

Jednou z nejvýznamnějších změn školské legislativy je podpora propojení speciálního školství se školami běžného typu; významně se tak posiluje tendence individuálních integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol. Pro tyto žáky však mohou být upraveny vzdělávací programy podle jejich potřeb. V legislativě je také počítáno s podpůrnými opatřeními ve prospěch těchto žáků. Nově se zde setkáváme se specifikací, že speciální vzdělávací potřeby dětí a žáků zajišťuje školské poradenské zařízení uvedené ve školském zákoně. To znamená, že o zařazení žáka se speciálněvzdělávacími potřebami nemůže rozhodnout ani ředitel, ani zákonný zástupce, ani odborný lékař; tyto osoby mohou jen iniciovat příslušné vyšetření ve školském poradenském zařízení, toto však má konečné slovo. Definice dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pro potřeby školského zákona nemůže být aplikována pro jiné účely, viz např. zákon o zaměstnanosti apod.

Školský zákon upravuje osobám se speciálními vzdělávacími potřebami právo na vzdělávání způsobem, který odpovídá jejich vzdělávacím potřebám a možnostem. Přitom jim škola musí vytvořit nezbytné podmínky včetně pořízení bezplatného užívání speciálních učebnic. Také hodnocení žáků a studentů musí být přizpůsobeno povaze jejich postižení. Děti a žáci s některým druhem zdravotního postižení mohou využívat buď plné integrace do běžných škol a tříd, nebo je možné zřizovat školy s upraveným vzdělávacím programem nebo v rámci běžné školy jednotlivé třídy. Ke zřízení takové třídy zákon vyžaduje souhlas krajského úřadu, a to bez ohledu na to, kdo je zřizovatelem školy. Pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je možné zřídit funkci asistenta pedagoga. Tuto funkci může zřídit ředitel základní nebo mateřské školy, i zde je však nutný předchozí souhlas krajského úřadu. Pokud má být žák zařazen do třídy s upraveným vzdělávacím programem, neobejde se toto zařazení bez souhlasu zákonného zástupce žáka.

Při integraci dětí a žáků se v městě Brně setkáváme nejčastěji s diagnózou vývojové poruchy učení. Pro tyto žáky je vhodná individuální integrace, v případě těžkého postižení jsou zřizovány třídy pro žáky s poruchami učení – „dyslektické“ třídy.

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB doporučuje, aby takové třídy byly zřizovány ve školách, které mají minimálně tři paralelní třídy v ročníku – jedna běžná, jedna pro žáky individuálně integrované a jedna pro žáky s těžkým postižením. Tím bude zachována propustnost pro možný přestup žáků v případě zlepšení nebo zhoršení jejich handicapu z jedné třídy do druhé.

Speciální školy slouží prioritně žákům s těžkým a kombinovaným zdravotním postižením, pro které integrovaná forma vzdělávání není vhodná.

Integrace v městě Brně probíhá na mateřských školách i základních školách. Děti a žáci jsou integrováni podle konkrétních potřeb jednotlivců, a to jak vzhledem ke druhu a stupni postižení, tak také k úrovni vytvořených podmínek speciální péče a s ohledem na odbornou a ekonomickou náročnost výuky v jednotlivých ročnících škol.

Před vlastní integrací je nutné zvažovat její vhodnost a dále zlepšovat materiální podmínky (např. vybavení pomůckami, bezbariérovost).

Vzhledem k tomu, že proces integrace probíhá pod přímým vedením pedagoga a pomocného personálu, je nutné dbát na zkvalitňování přípravy těchto odborníků pracujících ve třídách s integrovanými dětmi.

Předpokladem pro naplňování integračních trendů školství zvyšováním počtu dětí se zdravotním postižením v běžných mateřských a základních školách je potřebné vytváření vhodných podmínek.

4.1.1 Zdravotně znevýhodněné děti a žáci

Přibývá dětí s poruchou imunity, těžkou alergií, diabetem, psychiatrickými diagnózami i těžce hyperaktivních dětí, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

Pohled na výchovu a vzdělávání postižených dětí a žáků se změnil. S tím souvisí dnešní role učitele. Především na něj jsou kladeny specifické požadavky při výchově a vzdělávání dětí a žáků se speciálněvzdělávacími potřebami. Individualizovaná forma výuky vyžaduje ze strany pedagogů vysokou úroveň profesionálních schopností a odborné přípravy.

4.1.2 Sociálně znevýhodněné děti a žáci

Do této skupiny patří jedinci z rodin s nízkým sociálně-kulturním postavením ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou, v postavení azylanta nebo žadatele o azyl. Je to rozsáhlá problematická oblast, kterou nelze řešit izolovaně pouze v oblasti vzdělávání. Navrhujeme řešit tuto problematiku komplexně meziresortní spoluprací školství, zdravotnictví, sociální sféry, úřadů práce, případně i neziskových organizací.

4.1.3 Speciální pedagogická centra a pedagogicko-psychologické poradny

Oblast školství doplňují nezbytné poradenské služby, které vedle pedagogicko-psychologického poradenství (PPP) zajišťují speciální pedagogická centra (SPC). Jejich vznik si vyžádaly změny související s procesem integrace.

Zabezpečují speciálněpedagogickou a psychologickou péči a službu dětem a žákům se speciálněvzdělávacími potřebami (zrakově, sluchově, tělesně, řečově a mentálně postižené a vícečetně postižené). Jsou zřizována krajem, případně MŠMT ČR.

SPC zajišťují poradenské, terapeutické a metodické činnosti pro kategorie dětí jednoho typu postižení od předškolního věku do doby ukončení přípravy na povolání. Organizačně jsou přičleněna ke speciálním školám, což umožňuje kontakt mezi odborníky, učiteli-spec. pedagogy a rodiči.

Komplexní poradenská a terapeutická péče má za cíl poskytovat rodinám s postiženými dětmi a také školám integrujícím děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami především včasnou speciálněpedagogickou péči, která je základním předpokladem rozvoje osobnosti zdravotně postiženého dítěte v jeho budoucím životě.

Existence a práce center je velmi potřebná pro zkvalitňování a rozšiřování péče o děti a žáky se speciálněvzdělávacími potřebami v běžných mateřských a základních školách.

Raná péče – včasná péče

Nepoznané postižení a včas neposkytnutá odborná péče poškozuje děti, nedává jim rovné šance jako ostatním. Ukazuje se potřebnost spolupráce a prostupnosti jednotlivých resortů (ministerstva školství, ministerstva zdravotnictví a ministerstva práce a sociálních věcí) a informovanosti o možnostech vhodného zařazení dítěte do procesu vzdělávání.

Následná péče

V předškolním, školním i středoškolském věku se dětem věnuje ze strany státu kvalitní péče, velkým problémem je péče následná. Pro absolventy základních škol i středních speciálních škol chybí pracovní příležitosti. Pro mentálně postižené to znamená zastavení vývoje, popř. při nečinnosti a nedostatečné stimulaci přechod regrese psychických schopností do demence. Dochází ke znehodnocování výsledků dlouhodobého stabilního působení.

Koncepční záměry:

- **Vytvářet podmínky pro možné přeřazení dětí se specifickými vzdělávacími potřebami do běžných tříd**
- **Nerozšiřovat počty speciálních tříd mateřských a základních škol, ale iniciovat z celoměstského pohledu jejich rovnoměrné rozložení a dopravní dostupnost**
- **Podporovat vzdělávání znevýhodněných jedinců – budováním bezbariérových škol z celoměstského pohledu rovnoměrně rozložených a dopravně dostupných**
- **Podporovat mezioborovou spolupráci mezi resorty – školství, zdravotnictví a sociální oblastí**
- **Iniciovat na MŠMT:**
  - **realizaci speciálněpedagogické přípravy učitelů běžných škol**
  - **řešení problematiky podpůrného personálu (asistent, pečovatelská pomoc)**
  - **mezioborové řešení ekonomického krytí výdajů pro oblast sociálně znevýhodněných dětí a žáků**

4.2 Vzdělávání nadaných dětí a žáků

Péče o nadané jedince a rozvoj jejich talentu je v centru pozornosti všech vyspělých států. Schopnosti a nadání přinášejí do společnosti kvality, kterými je možné se prosadit v konkurenci jiných států, ať už jde o kvality obecně intelektové, či technické, umělecké, sportovní aj.

Platná legislativa stanovuje školám a školským zařízením povinnost pečovat o rozvoj nadání dětí a žáků, a to například rozšířenou výukou některých předmětů nebo skupin předmětů. Výslovně se také umožňuje odlišná úprava organizace vzdělávání ve třídách se sportovním zaměřením nebo žákům vykonávajícím sportovní přípravu. Školský zákon používá i další nástroje zaměřené na vzdělávání nadaných žáků: mimořádně nadaným žákům a studentům umožňuje dosáhnout požadovaného vzdělání v kratší než standardní době, např. vynecháním ročníku, pokud prokáží požadované vědomosti za ročník, který nebudou absolvovat. Nutnou podmínkou je v takovém případě vyjádření školského poradenského zařízení a registrovaného praktického lékaře.

Koncepční záměry:

- **Vycházet vstřícně individuálním studijním plánům talentovaných a mimořádně nadaných dětí a žáků. Využívat možnosti rámcové smlouvy o užších všestranných vazbách mezi Akademií věd ČR a statutárním městem Brnem a mezi Akademií věd ČR a subjekty, jejichž jsou statutární město Brno a Akademie věd zřizovatelem**
- **Nabídka širší palety činností rozvíjejících intelekt, činností hudebních, výtvarných, jazykových, technických, motorických**
- **Rozšířit nabídku činností na různých úrovních jako předpoklad pro projev nadání a jeho objevení v nejvhodnějším čase**
- **Rozšířit nabídku různých vzdělávacích programů školám**
- **Rozšířit nabídku volnočasových a sportovních aktivit**

4.3 Vzdělávání cizinců

Školský zákon stanovuje podmínky, za nichž je poskytováno vzdělávání a školské služby osobám, které nejsou občany České republiky. Stanovení podmínek vzdělávání cizinců vychází z principu, že hlavní vzdělávací nabídka – základní, střední a vyšší odborné vzdělávání – je poskytována všem cizincům, kteří pobývají oprávněně na našem území, za stejných podmínek jako občanům České republiky. Stejně podmínky v praxi znamenají především zásadu bezplatnosti tohoto vzdělávání ve veřejných školách, stejné podmínky pro přijetí, průběh a ukončování vzdělávání. Stejně podmínky však také předpokládají schopnost cizinců vzdělávat se v českém jazyce, případně v jiném jazyce, který je v dané škole jazykem vyučovacím. Z ustanovení tedy nevyplývá právo cizinců vzdělávat se na našem území ve svém mateřském jazyce. Školský zákon zaručuje osobám se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie přístup ke všem oblastem vzdělávání a školských služeb podle tohoto zákona za stejných podmínek jako občanům České republiky. Tyto osoby, v souladu s právními předpisy EU, nemusí prokazovat oprávněnost pobytu na území České republiky. S odkazem na směrnici Evropské unie č. 77/486/EEC týkající se vzdělávání dětí migrujících pracovníků stanovil Odbor školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje v součinnosti s OŠMT MMB pro cizince v době plnění jejich povinné školní docházky Základní školu Brno, Staňkova 14, jako školu pro zajištění bezplatné přípravy výuky českého jazyka a tím začlenění těchto dětí do procesu vzdělávání. Tato zákonem stanovená povinnost je hrazena ze státního rozpočtu.

Děti zahraničních odborníků, investorů a podnikatelů žijících v Brně a okolí měly od začátku školního roku 2002 do roku 2009 možnost navštěvovat Evropskou základní školu, Čejkovická 10, která jako jediná v Brně umožňovala vzdělávání zahraničních dětí v mateřském – tedy převážně anglickém – jazyce. Škola byla rozdělena do dvou větví: české a mezinárodní. O školu jeví zájem nejen rodiče dětí jiných národností, ale i rodiče dětí bilingvních a českých. Jsou zde děti mnoha národností, např. z Itálie, Velké Británie, Nizozemska, Švédska, Japonska, Německa, Ruska, Rakouska, USA, Kanady, ale i Íráku a Libye.

S přijetím zákona 561/2004 Sb. Ministerstvo školství neprodloužilo EZŠ Čejkovická experiment, podle kterého mohla vyučovat v mezinárodních třídách v anglickém jazyce. Z těchto důvodů vznikla dne 13. 5. 2009 soukromá obecně prospěšná společnost Internacional school of Brno, která získala statut mezinárodní školy (možnost vyučovat v anglickém jazyce). Od 1. 9. 2009 zahájila vzdělávací činnost v prostorách EZŠ Brno, Čejkovická 10.

Tato škola uspokojuje požadavky zahraničních expertů na vzdělávání jejich dětí v anglickém jazyce. Češtině se zde děti učí jako cizímu jazyku. Zahraniční žáci spolu

s českými žáky mohou navštěvovat zájmové aktivity v rámci jedné budovy a je jim tak umožněn bezprostřední kontakt s českými dětmi.

Integrací cizinců se zabývá i ZŠ a MŠ Brno, Jana Broskvy 3, která má ve svém školním vzdělávacím programu v učebním plánu zařazen nepovinný předmět Český jazyk pro cizince. Cílem tohoto předmětu je umožnit těmto žákům naučit se základní komunikaci v českém jazyce v takové kvalitě, aby je bylo možné co nejdříve zařadit do běžných tříd podle jejich skutečného věku a odstranit tak jazykovou bariéru a předejít projevům netolerance a xenofobie ze strany jejich českých spolužáků. U těchto žáků je třeba brát v úvahu, že nejde pouze o problém lingvistický, ale také psychologický a společenský.

V souladu se školským zákonem určil Odbor školství KÚ JmK Základní školu Brno, Staňkova 14 k zajištění výuky českého jazyka cizinců.

Koncepční záměry:

- **Prioritně vytvořit vzdělávací podmínky pro děti zahraničních investorů a odborníků v kontextu kurikulární reformy – rámcový a školní vzdělávací program a školský zákon**
- **Spolupracovat s renomovanými školami pro oblast předškolního a základního vzdělávání v České republice i v zahraničí**
- **Podporovat vytvoření podmínek pro vzdělávání dětí cizinců ve spolupráci s Krajským úřadem Jihomoravského kraje**

5. Financování škol zřizovaných obcí

Školy a školská zařízení v městě Brně jsou financovány z více zdrojů – jedná se o tzv. vícezdrojové financování:

- státní rozpočet – prostřednictvím krajského úřadu – přímé náklady na vzdělávání
- obec – provozní prostředky
- dotace z ESF, granty – účelově určené finanční prostředky na základě zpracovaného a schváleného projektu
- doplňková činnost

Ve financování škol a školských zařízení zastává OŠMT MMB funkci obecního úřadu obcí s rozšířenou působností a zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu a předává je krajskému úřadu.

Ze státního rozpočtu se za podmínek stanovených školským zákonem poskytují finanční prostředky vyčleněné na činnost škol a školských zařízení, a to:

- na platy, náhrady platů, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné
- na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění
- na příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů
- výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených
- výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou poskytovány bezplatně
- výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání

Finanční prostředky ze státního rozpočtu se poskytují podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, či počtu lůžek nebo stravovaných, uvedeného ve výkonových výkazech pro příslušný školní rok, nejvýše však do výše povoleného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, či počtu lůžek nebo stravovaných, uvedeného ve školském rejstříku.

Obec, jako zřizovatel škol a školských zařízení, přiděluje svým příspěvkovým organizacím finanční prostředky na provoz, tj. náklady na energie, nájemné, opravy, materiál, ostatní služby, odpisy, investiční dotace, prostředky na výdaje vyplývající z pracovněprávních vztahů apod. Provozní příspěvek je tvořen příspěvkem ze státního rozpočtu podle počtu dětí a žáků a neúčelovou dotací města Brna.

Dále jsou základním školám poskytovány účelově určené dotace z ESF, z rozpočtu JMK, z rozpočtu města a ze SR. Mateřským školám je poskytována účelová dotace ze SR a z rozpočtu JMK.

Okruhy doplňkové činnosti, kterou zřizovatel povolil k tomu, aby škola a školské zařízení mohly lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců, navazují na hlavní účel příspěvkové organizace. Tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace a sleduje se odděleně. Všechny činnosti v rámci doplňkové činnosti musí být v souladu s živnostenským zákonem. Prostředky získané doplňkovou činností pak slouží k pokrytí potřeb hlavní činnosti. V rámci doplňkové činnosti je možné pronajímat nevyužité prostory ve školách a školských zařízeních, pronajímat tělocvičny, ve školních kuchyních vařit obědy pro cizí strážníky, v domovech mládeže poskytovat ubytování apod.

Koncepční záměry:

- Zefektivnit provoz škol a školských zařízení
- Zvýšit naplněnost základních škol
- Využít budovy škol a školských zařízení pro aktivity městské části
- Ponechat plánované plochy pro školská zařízení v ÚP

6. Školní stravování

Ve městě Brně poskytuje stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol celkem 205 zařízení školního stravování. V těchto školních jídelnách jsou též poskytovány stravovací služby studentům některých brněnských středních škol, žákům speciálních škol a rovněž žákům soukromých a církevních škol. V působnosti města Brna se také stravují studenti ubytovaní v Domově mládeže Juventus.

Některé školní jídelny při základních i mateřských školách připravují stravu i pro jiné školy, které nemají vlastní jídelnu - kuchyni, a pro ně jsou pokrmy rozváženy.

Úroveň stravovacích služeb ve školách a školských zařízeních ve městě Brně je velmi dobrá. O této skutečnosti svědčí i fakt, že o stravování ve školních jídelnách má zájem nejen stále větší počet žáků základních škol, ale i cizích strávníků (viz tabulka).

Typ jídelny	Počet ŠJ	Počet strávníků			
		strávníci dětí/žáci	školští pracovníci	cizí strávníci	celkem
MŠ – ŠJ s vlastní kuchyní	81	6 694	977	75	7 746
MŠ – s výdejnou stravou	51	2 676	278		2 954
MŠ ŠJ – samostatně stojící	1	130	23	26	179
ZŠ – ŠJ s vlastní kuchyní	34	11 416	1 522	1 448	14 386
ZŠ – s výdejnou stravou	24	4 632	562	72	5 266
ŠJ – samostatně stojící	13	5 198	726	1 855	7 779
SŠ – DM Juventus	1	43			43
Celkem	205	30 789	4 088	3 476	38 353

celkový počet dětí/žáků/studentů	celkový počet stravovaných dětí/žáků/stud.	% stravovaných dětí/žáků/stud.	celkový počet strávníků	celková kapacita ŠJ	% vytížení kapacit ŠJ
34 006	30 789	91 %	38 353	49 323	78 %

celkový počet dětí	celkový počet stravovaných dětí	% stravovaných dětí	celkový počet strávníků	celková kapacita ŠJ	% vytížení kapacit ŠJ
9 895	9 888	100 %	10 816	10 566	102 %

celkový počet dětí/žáků/studentů	celkový počet stravovaných dětí/žáků/stud.	% stravovaných dětí/žáků/stud.	celkový počet strážníků	celková kapacita ŠJ	% vytížení kapacit ŠJ
24 111	20 901	87 %	27 494	38 757	71 %

pozn.: údaje jsou zpracovány ze statistických výkazů k 31.10.2009

V zařízeních školního stravování jsou pokrmy připravovány podle zásad správné výživy a především v souladu s tzv. „spotřebním košem potravin“, který je dán vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školním stravování. Plnění výživových norem je průběžně sledováno a vyhodnocováno.

Jednotlivá zařízení jsou podporována v rozšiřování nabídky pokrmů, služeb a v rozvíjení potřebné komunikace mezi strážníkem a školní jídelnou. Poskytování nadstandardních služeb je však limitováno nízkým počtem pracovníků ve školních jídelnách, který je způsoben normativním financováním (návaznost na počty strážníků) a v některých případech též nedostatečným či zastaralým vybavením kuchyně. Tím je ovlivněna možnost jednotlivých zařízení např. při poskytování dietního stravování. Přesto však téměř všechny základní školy nabízí výběr ze dvou (i více) druhů jídel, nápojů, salátů či možnost výběru příloh. Ve školních jídelnách se v omezené míře rovněž připravují diety (bezlepková, šetřící a diabetická) a přihlíží se i k různým typům potravinových alergií.

Pracovníci školních jídelen jsou průběžně vzděláváni v různých kurzech či na odborných seminářích. Jsou pro ně připravovány praktické ukázky přípravy dietních jídel a jsou seznamováni s novinkami v oblasti gastronomie.

Koncepční záměry:

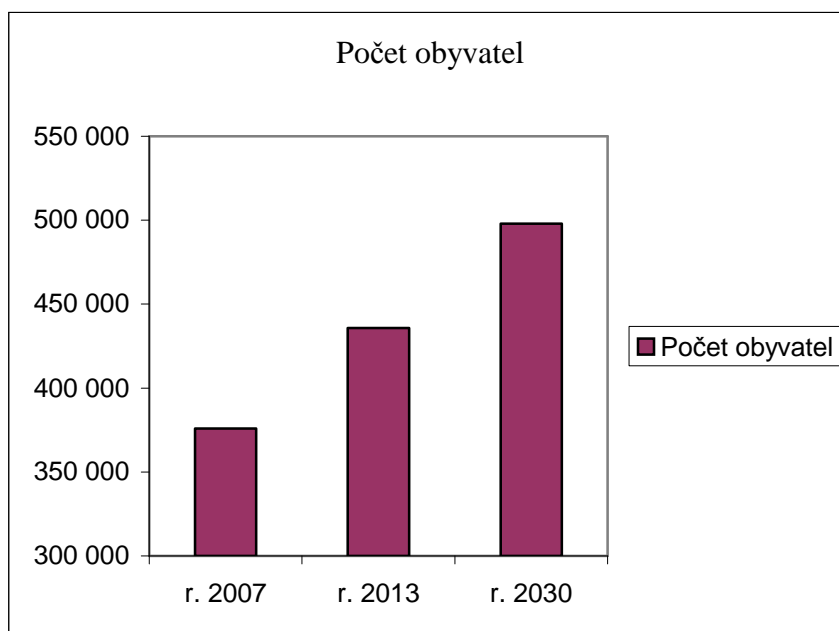
- Zkvalitnit v rámci daných možností stravovací služby pro děti a žáky
- Zefektivnit provoz školních jídelen využitím volných kapacit
- Vytvářet podmínky pro dietní stravování (celiakie, diabetes aj.)

7. Přehled školských zařízení dle městských částí a demografický výhled těchto zařízení do roku 2013

Komentáře k jednotlivým městským částem vychází z výhledu Odboru územního plánování a rozvoje Magistrátu města Brna, které nám předložilo přehled městských částí, kde se plánuje rozvoj výstavby dle stávajícího územního plánu platného do roku 2010. Dále jsme konzultovali současný stav a pětiletý výhled do roku 2013 a následně do roku 2030. Ostatní informace jsme získali z informací od jednotlivých škol i městských částí, zároveň i z dalších podkladů, které si Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna vypracoval nebo nechal vypracovat. Přehled všech městských částí, současný počet obyvatel a předpokládaný demografický vývoj počtu obyvatel do roku 2013 a 2030 je uveden v jednotlivých grafech u městských částí. Předpokládaný počet školou povinných dětí je brán v tomto poměru – nárůst 10 % v oblasti základního školství a nárůst 3 % v oblasti předškolního vzdělávání na 100 obyvatel. Přehled všech předškolních a školních zařízení obecního typu, jejich kapacita a naplněnost dle jednotlivých městských částí, je uveden v příloze tabulka č. 1, na mapách (přílohy) jsou zaneseny jednotlivé základní a mateřské školy a tmavě červeně (u černobílé verze tmavě) plánované rozvojové plochy.

Statutární město Brno

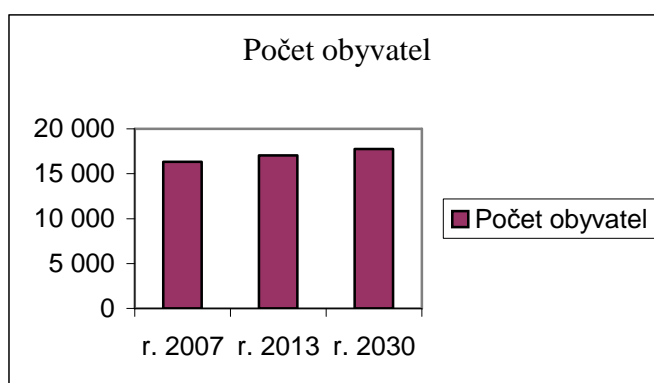
Na základě plánované výstavby a rozvoje města v dalších letech lze celkový vývoj počtu obyvatel města Brna charakterizovat grafem, z něhož vychází i následující údaje jednotlivých městských částí.

MČ Brno-Bohunice

Dle demografického vývoje se jeví tato městská část jako stabilizovaná, do roku 2013 i 2030 se neplánuje výrazný nárůst v počtu obyvatel této lokality (do 5 %). Z hlediska působnosti školských zařízení je počet mateřských a základních škol v této městské části dostačující. Obě základní školy se vyznačovaly nízkou naplněností v oblasti základního školství (ZŠ Arménská 52 %, ZŠ Vedlejší 66 %), městská část proto v roce 2007 část objektu ZŠ Arménská pronajala soukromému školskému subjektu, který by měl do budoucna postupně prostory školy doplňovat. ZŠ Vedlejší by do budoucna mohla sloužit jako škola pro žáky 2. stupně z rozvojových lokalit MČ Brno-Bosonohy. V případě nedostatku míst v mateřských školách by mohlo dojít ke znovuotevření některých zrušených MŠ nebo by bylo možné využít k tomuto účelu část základní školy.

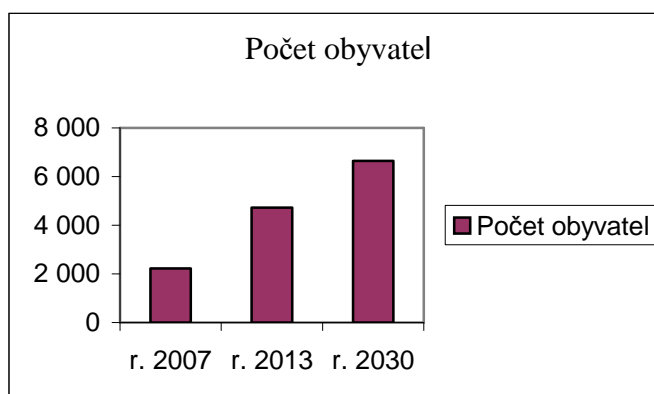
Na území městské části jsou v současnosti dvě základní školy, tři trojtřídní a jedna čtyřtřídní MŠ.

MČ Brno-Bosonohy

Tato městská část je z jižní strany omezena dálnicí D1, takže rozvoj bytové oblasti je očekáván především v severní části. Plánované navýšení obyvatel o 100 % do roku 2013 s sebou ponese i nároky na školská zařízení. V roce 2007 byla vybudována nová trojtřídní MŠ, v případě plánovaného rozvoje však bude nutné řešit v budoucnu i tuto otázku – v počátku alespoň vyčleněním lokality pro případnou výstavbu dalšího předškolního zařízení. V oblasti základního školství bude 1. stupeň v MČ ponechán, žáci druhého stupně by využívali základní školy s velkými kapacitními rezervami v městských částech Nový Lískovec a Bohunice, které jsou nenaplněny.

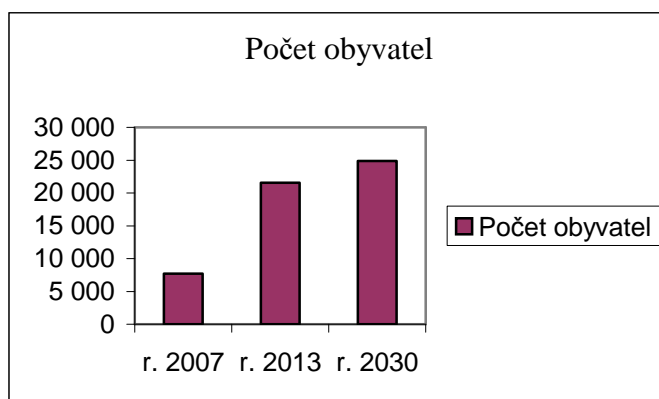
Na území městské části je v současnosti jedna prvostupňová základní škola a jedna trojtřídní mateřská škola.

MČ Brno-jih

Tato městská část je svojí rozlohou jednou z největších na území města Brna s velkými rozvojovými lokalitami v jižní části (Heršpice, Přízřenice). V rámci plánované budoucí zástavby dojde k navýšení počtu obyvatel asi o 10 %, což činí zhruba 1.000 obyvatel. Současná naplněnost základních škol v této MČ je 75 %, takže je zde dostatečně volná kapacita pro případný nárůst obyvatel. Mateřské školy jsou zde plně obsazeny, případný nárůst obyvatel by vyřešila přístavba 1 třídy v MŠ Zelná 70 a nástavba 2 tříd v MŠ Záhumenice 1.

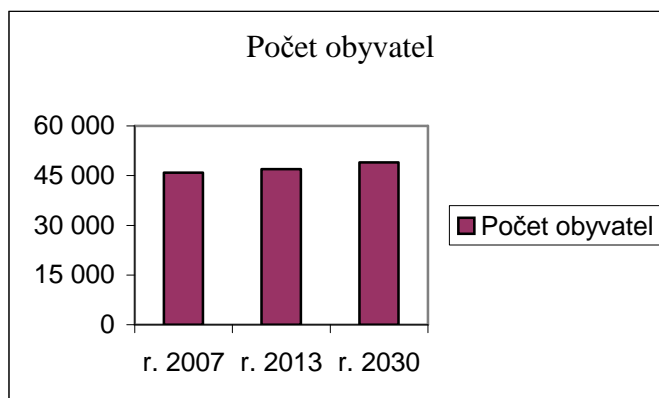
Na území městské části jsou v současnosti dvě základní školy a šest mateřských škol (celkem 14 tříd).

MČ Brno-sever

Tato městská část je druhou největší dle počtu obyvatel. Její demografický vývoj je i do budoucna prakticky stabilizovaný, počítá se s jejím rozvojem pouze v oblasti Soběšic, kde je vybudována mateřská škola i základní škola pro 1. stupeň. Žáci druhého stupně lokality Soběšice mohou využívat volné školské kapacity, především v oblasti základního vzdělávání, na území sídliště Lesná a v Černých Polích. Je možné, že v budoucnu tuto školskou kapacitu budou využívat i žáci z lokality Sadová.

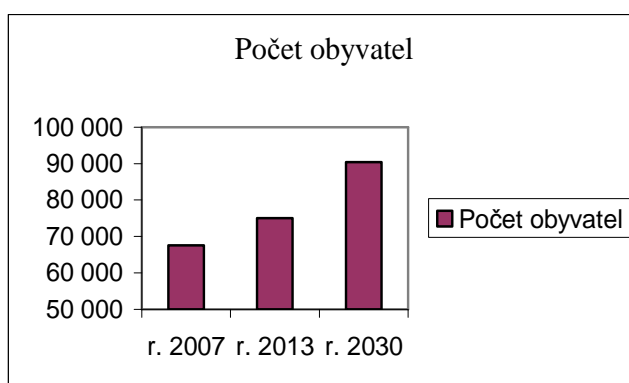
Na území městské části je v současnosti 6 základních škol, jejichž součástí je mateřská škola (20 tříd), 1 samostatná základní škola a 11 mateřských škol (35 tříd).

MČ Brno-střed

Tato městská část je v centrální části Brna a je největší městskou částí, kde jsou především prostorové lokality pro další rozvoj z hlediska osídlení značně omezeny. Proto se do roku 2013 počítá s nárůstem obyvatel maximálně do deseti procent. V oblasti předškolního vzdělávání jsou mateřské školy v této MČ převážně naplněny už i proto, že mnoho rodičů z okrajových městských částí využívá tato zařízení v návaznosti na vlastní zaměstnání. V případě nutnosti zabezpečení předškolního vzdělávání bude nutné nastavit kritéria pro přijímání žáků do mateřských škol tak, aby upřednostňovala děti bydlící na území této městské části. V oblasti základních škol je naplněnost těchto škol asi 80 %, takže zde není nutné činit v této oblasti nějaká zásadní opatření. Větší nárůst obyvatel této městské části by přicházel v úvahu po realizaci přesunu nádraží do odsunuté polohy (v grafu je s tím počítáno), kdy by se otevřel velký prostor nejen pro obchodní aktivity, ale i pro bydlení.

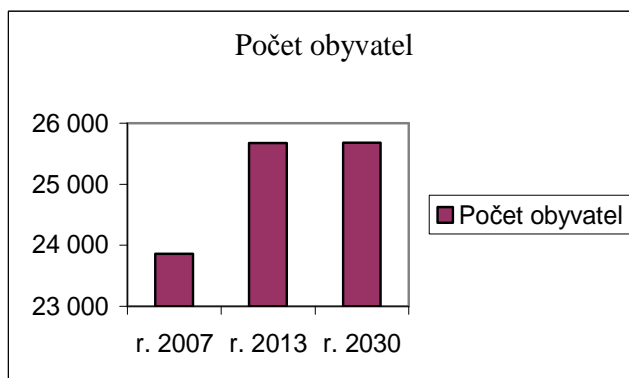
Na území městské části je v současnosti 11 základních škol a 24 mateřských škol (celkem 67 tříd).

MČ Brno-Bystrc

V této městské části se nepočítá s výrazným nárůstem obyvatel, přesto do poptávky po školských zařízeních výrazně zasáhne výstavba sídliště Kamechy (1.800 obyvatel na území Bystrce, asi 3.000 na území Žebětína), která je na hranici s MČ Brno-Žebětín, ale z hlediska školských aktivit budou děti tohoto sídliště tato zařízení využívat. V oblasti základního školství je současná volná kapacita na bystrckých školách dostatečná i pro rozvoj plánovaného rozsahu. V oblasti předškolního vzdělávání se plánuje vybudování dvouřádkové mateřské školy v sídlišti Kamechy. Žáci základní školy mohou využít volných kapacit některé z bystrckých škol (naplněnost 60–80 %).

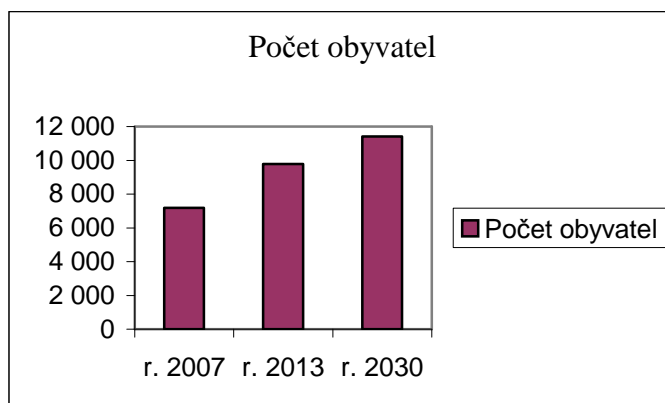
Na území městské části jsou v současnosti 3 základní školy a 5 mateřských škol (celkem 18 tříd) zřízených statutárním městem Brnem, MČ Brno-Bystrc a dále Základní škola a Mateřská škola Pramínek, o. p. s., která má třídy 1. až 5. ročníku a 6 tříd mateřské školy.

MČ Brno-Černovice

V této městské části je plánován do roku 2013 asi 25% nárůst obyvatel, což činí 2.500 obyvatel. V oblasti základního školství jsou obě černovické školy naplněny asi ze 65 %, takže je zde dostatečně volná kapacita pro případný nárůst obyvatel. Mateřské školy jsou zde obsazeny, případný nárůst obyvatel by vyřešilo vybudování dvou až tří tříd MŠ v Základní škole Kneslova, okolo které se počítá s vybudování bytových prostor. Zároveň je i v této lokalitě vyčleněna plocha pro dvoutřídní mateřskou školu.

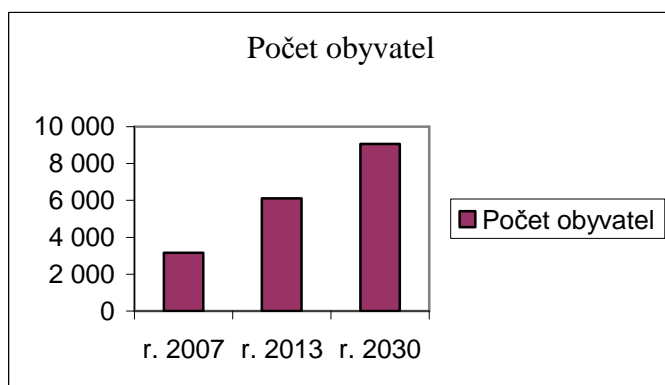
Na území městské části jsou dvě základní školy a čtyři mateřské školy (celkem 10 tříd).

MČ Brno-Chrlice

V této městské části se v nejbližší době bude realizovat rozsáhlá výstavba lokality Žlábky a Ovčírna, která zdvojnásobí počet obyvatel této městské části na 6.000. V současné době se již vedou jednání na příslušných úrovních o zabezpečení předškolní a školní docházky této městské části. Navýšení počtu obyvatel by mělo vyřešit vybudování dvou- nebo trojtřídní mateřské školy v rozvojové lokalitě a přístavba MŠ Šromova. Kapacita základní školy pojme žáky v této oblasti za předpokladu, že oddělení MŠ přemístí do přístavby MŠ Šromova a přijme organizační opatření, na základě kterého budou mít přednost při přijetí na ZŠ žáci z nové lokality před nespádovými žáky z mimobrněnských obcí Rajhradice a Rebešovice. Navíc škola může využít kapacity půdní vestavby, kde by bylo možné vybudovat čtyři třídy pro potřeby ZŠ.

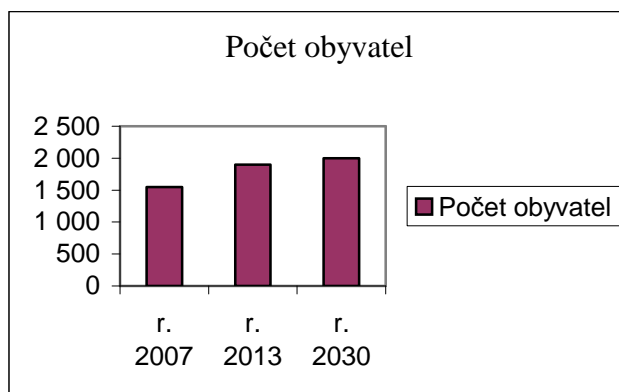
Na území městské části je jedna základní škola, jejíž součástí je i pětitřídní mateřská škola.

MČ Brno-Ivanovice

V této městské části probíhá v posledních letech výstavba rodinných domů, na základě které se postupně zvyšuje počet obyvatel této městské části. V roce 2013 by mělo být v této části asi 1.700 obyvatel. I do budoucna počítáme s tím, že žáci školou povinní budou využívat nenaplněné školy v MČ Brno-Řečkovice a Mokrá Hora, pro předškolní vzdělávání navrhujeme realizovat plánovanou opravu současné MŠ a přístavbu dvou oddělení s možností otevření i třetího oddělení MŠ, což by mělo potřebám MČ i do budoucna postačovat.

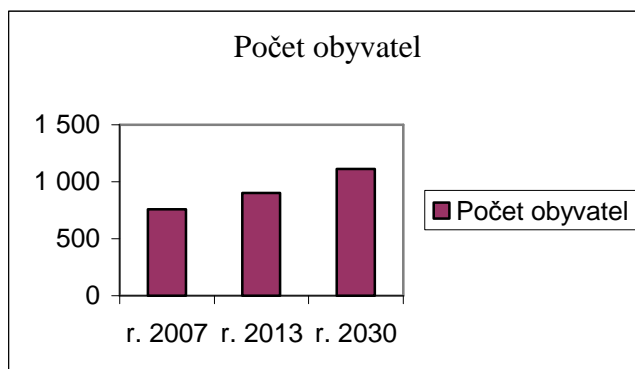
Na území městské části je jedna jednotřídní mateřská škola.

MČ Brno-Jehnice

Tato městská část se v posledních letech rozvíjí formou výstavby rodinných domků, takže i když plošný nárůst je patrný, počet obyvatel se zvyšuje pomaleji. Tento trend by měl pokračovat i v dalších letech. Na základě těchto skutečností bude prvostupňová základní škola včetně trojtřídní mateřské školy do budoucna potřebám této městské části postačovat. ZŠ Blanenská je spádovou školou i pro sousední MČ Brno-Ořešín pro děti 1. stupně a z hlediska dostupnosti i z části Mokré Hory. Při ZŠ Blanenská je ponechána územní rezerva na případnou dostavbu na úplnou 9třídní základní školu nebo případně rozšíření kapacit pro předškolní vzdělávání. Žáci druhého stupně zatím využívají základní školy v MČ Brno-Řečkovice a Mokrá Hora, kde je dostatečně volná kapacita.

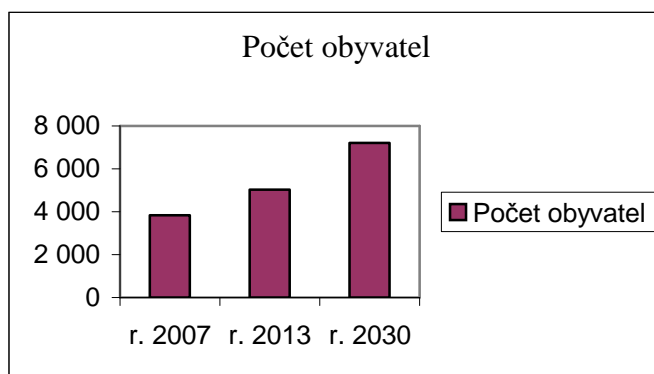
Na území městské části je jedna prvostupňová škola, jejíž součástí je trojtřídní mateřská škola.

MČ Brno-Jundrov

MČ Brno-Jundrov je samostatný územní celek v rámci Brna, oddělený řekou, novou přehradní radiálou a tělesem tramvaje. V dalších letech se plánuje rozvoj bydlení v některých jejích částech (Pod Holednou, Pod Dubovou), takže by mohlo dojít k navýšení počtu obyvatel do roku 2013 až o čtvrtinu. V oblasti předškolního vzdělávání jsou nyní kapacity naplněny, v případě potřeby je možno využít některé objekty, které využívají v současnosti soukromé školské subjekty, případně vybudovat oddělení MŠ v základní škole, která je po odchodu waldorfské části na jinou školu (2004) naplněna na 40 % reálné kapacity. V posledních letech se však výrazně zlepšilo zázemí této školy (oprava bazénu, vybudování sportovní haly, plánuje se oprava školního hřiště), což by mělo zvýšit nabídku této školy žákům této městské části. V souvislosti s novými školními vzdělávacími programy si může škola připravit program, který by její kapacitu naplnil. Vzhledem k tomu, že se jedná o jedinou základní školu v této MČ, je v současné době její postavení nezastupitelné.

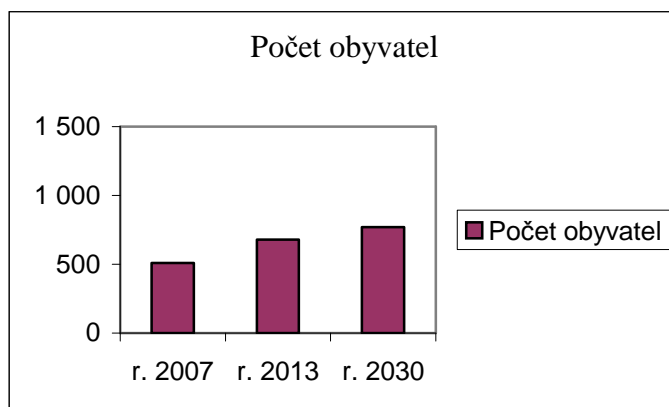
Na území městské části je jedna základní škola a jedna mateřská škola (celkem 5 tříd).

MČ Brno-Kníničky

Tato městská část patří počtem obyvatel k nejmenším ve městě Brně. V budoucnu se počítá s rozvojem bydlení v lokalitě Brněnské přehrady a s výstavbou bytových terasových domů na ulici Ondrova. Zrekonstruovaná dvoutřídní Mateřská škola Ondrova bude i do budoucna dostačující potřebám městské části, žáci školního věku budou spádově využívat školy v Bystřci.

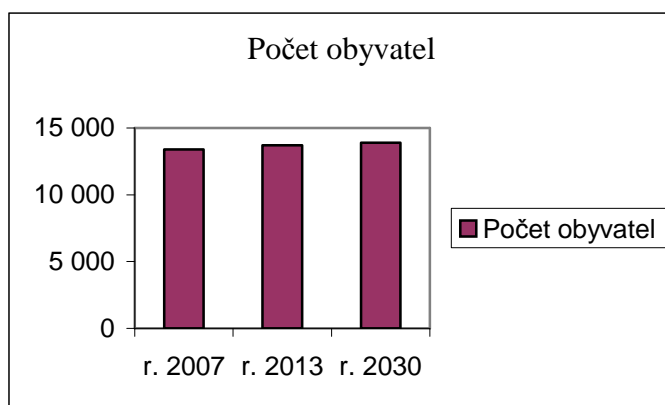
Na území městské části je jedna dvoutřídní mateřská škola.

MČ Brno-Kohoutovice

Vývoj této městské části z hlediska volných bytových kapacit byl již dokončen a také do roku 2030 se nepředpokládá žádný výrazný nárůst obyvatel. Na základě těchto skutečností, ale také vzhledem k předpokládanému vývoji věkové skladby obyvatelstva, jsou současná školská zařízení dostačující. Stávající kapacity budou plně dostačovat i v případě přílivu žáků z MČ Brno-Žebětín (Kamechy), i když odsud plánujeme spádovost z hlediska dopravní dostupnosti a polohy sídliště spíše do základních škol v Bystrci. I do budoucna je nutné počítat s nižším naplněním obou základních škol, což bude mít vliv na zvýšené provozní náklady těchto škol. Volné kapacity navrhujeme případně využít pro předškolní vzdělávání (ZŠ Chalabalova již zřídila jednu třídu MŠ v ZŠ) a volnočasové aktivity této městské části.

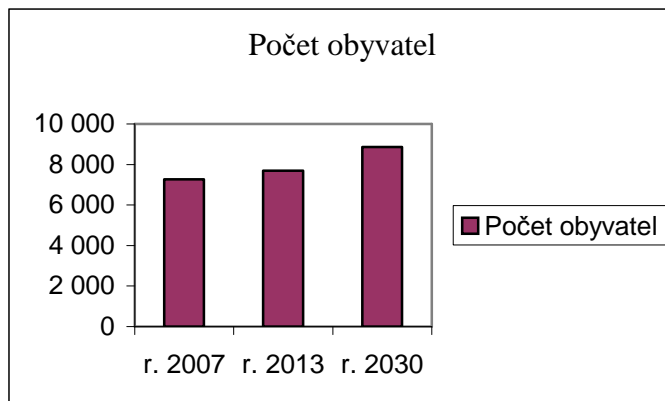
Na území městské části jsou dvě základní školy a čtyři mateřské školy (celkem 13 tříd).

MČ Brno-Komín

V MČ Brno-Komín se i nadále nepředpokládá výraznější nárůst obyvatel. Je zde 1 ZŠ, která je kapacitně plně dostačující. Od školního roku 2008/2009 jsou součástí ZŠ i dvě třídy, které využívají prvky Montessori pedagogiky pro děti ve věku 6–9 let. Součástí ZŠ je od školního roku 2009/2010 i MŠ (2 třídy) a od 1. 10. 2010 došlo k rozšíření kapacity MŠ o jednu třídu.

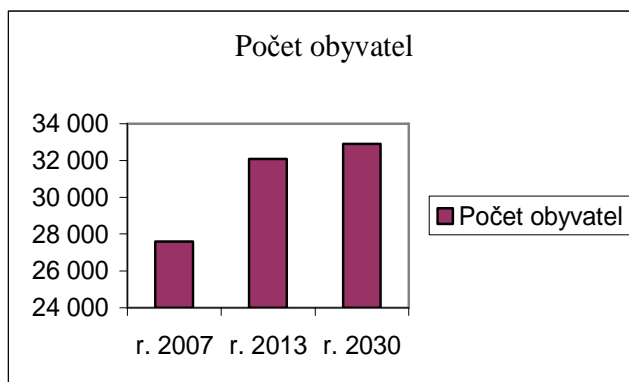
Na území MČ jsou ještě 2 MŠ (celkem 7 tříd).

MČ Brno-Královo Pole

V této městské části probíhá rozsáhlá výstavba především v oblasti za nádražím (Sadová). Vzhledem k poloze této lokality a její komplikované dostupnosti přes nádraží a silniční tah na Svitavy využívá část jejích obyvatel školská zařízení v oblasti sídliště Lesná. Proto nelze počítat s výrazným nárůstem obsazenosti některých škol. V oblasti předškolního vzdělávání je zde vyčleněno území na případnou výstavbu dvoutřídní mateřské školy. V oblasti základního školství jsou některé velmi málo naplněny (ZŠ Staňkova, ZŠ Košinova, ZŠ Herčíkova). Zastupitelstvo MČ Brno-Královo Pole na svém 14. zasedání dne 25. 10. 2004 schválilo záměr sloučení ZŠ Botanická 70 (1.–5. ročník po jedné třídě) se ZŠ Slovanské nám. 2 a sloučení ZŠ Košinova 22 se ZŠ Staňkova 14, a to u obou sloučení bez stanovení konkrétního termínu. K navýšené kapacity v oblasti mateřského školství dojde rekonstrukcí přístavby ZŠ Brno, Staňkova 14 (budova Rybníček 9) na 4třídní mateřskou školu včetně vybudování zahrady.

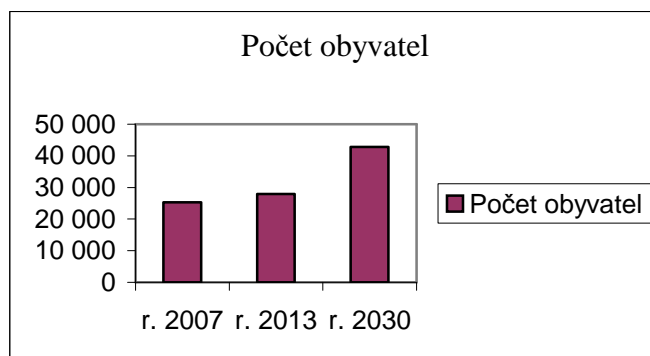
Na území městské části je pět základních škol a 10 mateřských škol (celkem 28 tříd).

MČ Brno-Líšeň

Z hlediska rozvoje bydlení se plánuje vyšší nárůst počtu obyvatel této městské části až po roce 2010. Vzhledem k tomu, že v současné době jsou na všech školách velké kapacitní rezervy (části škol jsou pronajaty např. jiným subjektům), nevidíme v této oblasti žádný výraznější problém. V oblasti předškolního vzdělávání se městská část na případný nárůst připravila v roce 2009 obnovením provozu MŠ Poláčkova a v roce 2010 se stala zřizovatelem MŠ Bratří Pelíšků, jejímž zřizovatelem byl dříve kraj. Do budoucna by bylo možné zprovoznit některá další předškolní zařízení, která byla v minulosti zrušena, a případně vybudovat tato zařízení v některých základních školách. V případě realizace těchto opatření by se, za menších finančních nákladů, mohla oblast předškolního a základního školství v této MČ vyřešit.

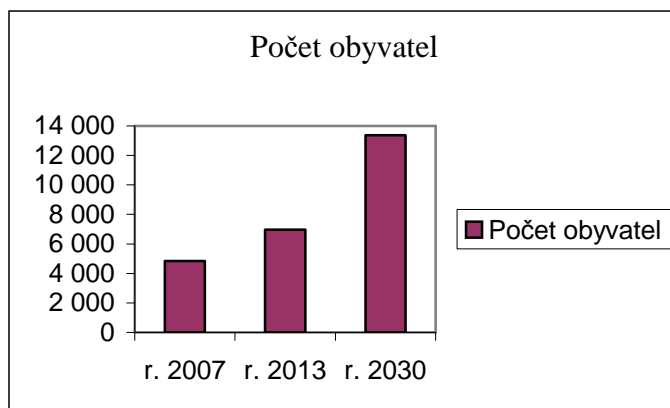
Na území městské části jsou čtyři ZŠ a osm mateřských škol (celkem 24 tříd).

MČ Brno-Maloměřice a Obřany

V této městské části je plánována v horizontu pěti let výstavba, která by měla asi o třetinu (2.000 obyvatel) zvýšit počet obyvatel této městské části. Do této doby vidíme jako rezervu budovu na Hlaváčově (bývalá část základní školy, dnes pronajata soukromému subjektu), která by mohla sloužit potřebám předškolního nebo základního vzdělávání.

Na území městské části je jedna základní škola a dvě mateřské školy (celkem 6 tříd).

MČ Brno-Medlánky

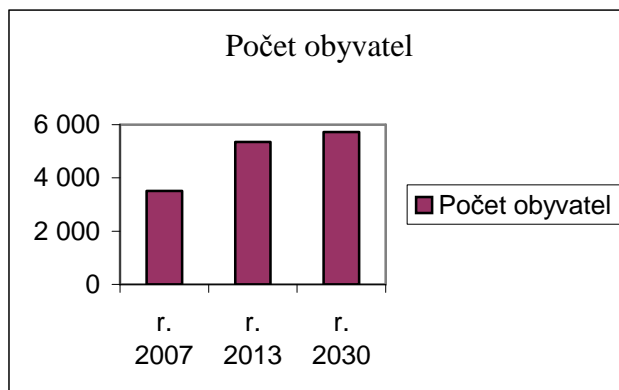
V této městské části proběhla v uplynulých letech výstavba rozsáhlého obytného souboru V Újezdech (1.200 b. j.), která byla ukončena v roce 2009 – území by v tuto chvíli mělo být stabilizováno na delší časový horizont.

Městská část na přípravu této rozsáhlé výstavby reagovala již dříve dostavbou ZŠ Hudcova a rekonstrukcí mateřské školy v této lokalitě.

Od února 2008 se otevřely dvě třídy odloučeného pracoviště MŠ Hudcova (V Újezdech 5). V současné době probíhá přístavba tří oddělení MŠ Hudcova, která by měla být ukončena v prosinci 2010, což by mělo potřebám městské části do budoucna pravděpodobně stačit.

Kapacitu ZŠ Hudcova možno navýšit realizací půdní výstavby školy – vybudováním tří kmenových tříd s kapacitou max. 25 žáků, dvou kabinetů a jazykové učebny – o zařazení této investiční akce do střednědobého plánu investic ve školství MČ Brno-Medlánky žádala v únoru 2009.

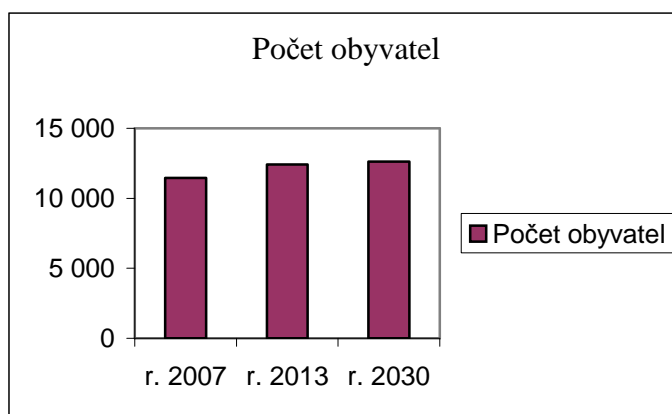
Na území městské části je jedna základní a šestitřídní mateřská škola.

MČ Brno-Nový Lískovec

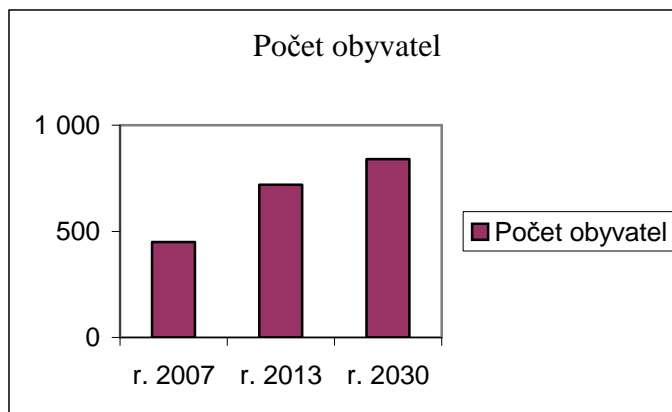
Městská část Brno-Nový Lískovec je prakticky stabilizovaná a nepočítá se v časovém horizontu do roku 2030 s výstavbou, která by navýšila počet obyvatel. Vzhledem ke stárnutí sídliště dochází v této městské části k pravidelnému poklesu žáků základních škol, jejichž naplněnost se pohybuje okolo 60 %. V roce 2007 byla část budovy Základní školy Svážná pronajata soukromému vysokoškolskému subjektu. Do budoucna by mohla ZŠ Svážná sloužit eventuálně pro žáky 2. stupně z rozvojových lokalit Bosonoh. V případě pokračování trendu úbytku žáků této městské části by mohlo být uvažováno i o možném sloučení obou škol. V oblasti předškolního vzdělávání je situace stabilizovaná.

Na území městské části jsou dvě základní školy a tři mateřské školy (celkem 14 tříd).

MČ Brno-Ořešín

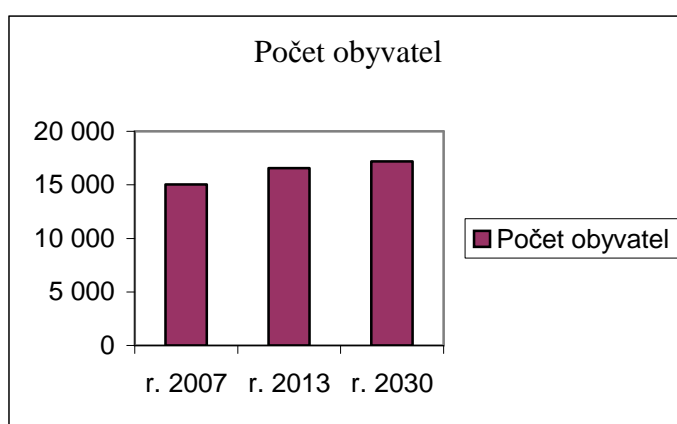
Tato městská část má v současné době necelých 500 obyvatel, do budoucna se počítá s mírným nárůstem v souvislosti s pokračující výstavbou rodinných domků. Městská část nemá svoje školské zařízení, děti i žáci této městské části využívají kapacity v Jehnicích, případně v Řečkovících. V roce 2011 bude zřízena jednotřídní mateřská škola.

MČ Brno-Řečkovice a Mokrá Hora

Oblast Řečkovic a Mokrých Hor se i do budoucna jeví jako stabilizovaná, kde se nepředpokládá výrazný nárůst obyvatel. Z těchto důvodů jsou současná školská zařízení dostačující, volné kapacity v oblasti základního školství vidíme především na ZŠ Novoměstská (naplněnost 50 %), která je zčásti pronajata jinému školskému zařízení. Tyto volné kapacity mohou být využity pro potřeby jiných městských částí s rozvojovými oblastmi – Medlánky, Ivanovice, Jehnice nebo Ořešín. Nedostatečná kapacita mateřských škol bude vyřešena vybudováním jedné nové třídy formou přístavby MŠ Brno, Tumaňanova 59. Tato kapacita bude moci být využita i pro potřeby jiných městských částí s rozvojovými oblastmi – zejména se jedná o Jehnice a Ořešín.

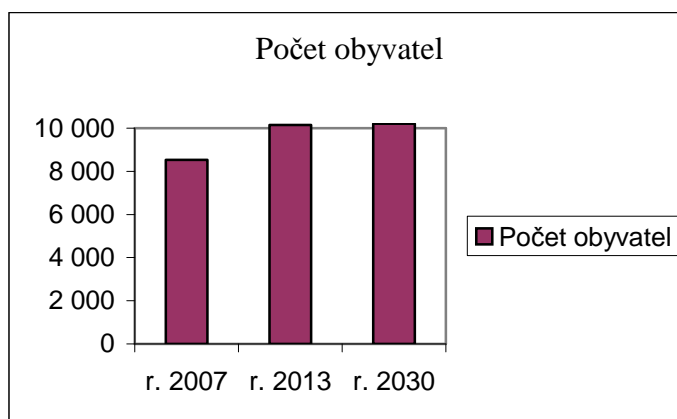
Na území městské části jsou dvě základní školy a pět mateřských škol (celkem 16 tříd).

MČ Brno-Slatina

V městské části Brno-Slatina je plánován rozvoj především v její jižní části směrem k letišti, s čímž souvisí nárůst o cca 1.500 obyvatel. V oblasti základního školství je téměř zcela naplněna Základní škola Přemyslovo náměstí, rezervy jsou na ZŠ Jihomoravské náměstí (50% naplněnost), školy kapacitně pokryjí případný nárůst obyvatel. Jsou zde volné kapacity i pro zbudování mateřské školy v základní škole. V roce 2011 dojde k vybudování jedné třídy v Základní škole Jihomoravské náměstí. V rozvojovém plánu je počítáno i s výstavbou nové MŠ v rozvojové lokalitě.

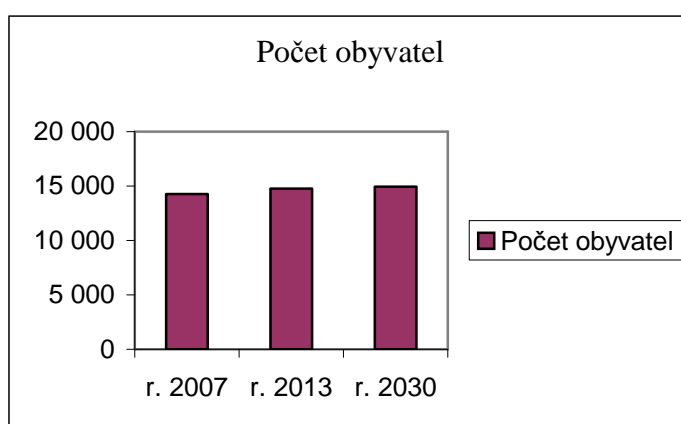
Na území městské části jsou dvě základní školy a dvě mateřské školy (celkem 10 tříd).

MČ Brno-Starý Lískovec

Oblast Starého Lískovce je z hlediska demografického vývoje do budoucna stabilizovaná bez výrazných rozvojových ploch i proto, že z jižní strany je její část omezena dálnicí D1. Některé nenaplněné školy byly zčásti pronajaty, takže jsou v současné době ZŠ Labská a ZŠ Bosonožská částečně využity pro základní školství a částečně pro soukromý středoškolský subjekt. Koncepčně proto navrhujeme vytvořit jeden kompletní celek základního a jeden celek středního školství, aby se zbytečně neřešily vztahy mezi dvěma subjekty a případné věkové problémy v rámci jednoho zařízení. Zařízení předškolního typu pokrývají požadavky obyvatel, v případě nedostatku je možné využít prostor základních škol, případně objektů, které dříve jako mateřské školy sloužily.

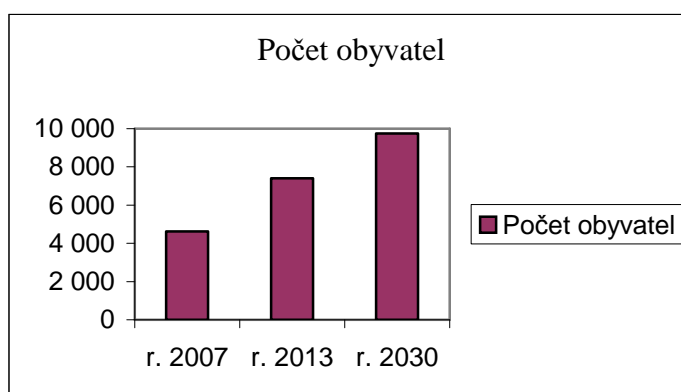
Na území městské části jsou tři základní školy a pět mateřských škol (celkem 14 tříd).

MČ Brno-Tuřany

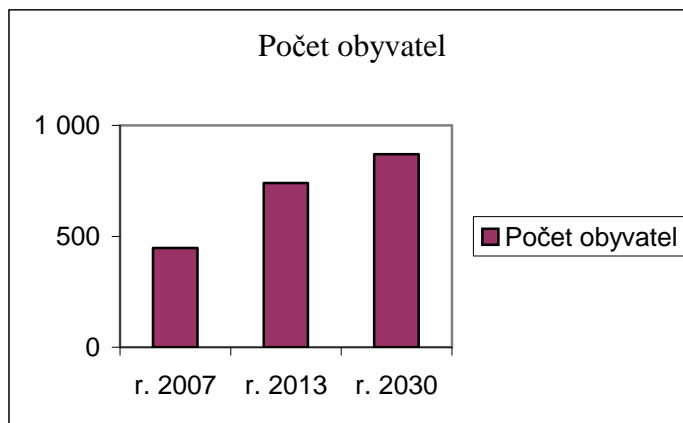
V této městské části se počítá s postupným rozvojem bydlení v několika lokalitách s možným vlivem i rozvojové oblasti Žlíbky na území MČ Brno-Chrlice. Zároveň se v této části dokončuje i fotbalové tréninkové centrum, po jehož dobudování bude přesunuto několik tříd do ZŠ Měšťanská z jiné městské části. Současná ZŠ Měšťanská je rozdělena do tří od sebe poměrně vzdálených budov, jejichž využití je asi 80 % kapacity školy. S případnou realizací zamýšlených přesunů a rozvojem výstavby by bylo nutné řešit kapacitu školy alespoň přístavbou současného centrálního objektu. V předškolním vzdělávání je v plánu výstavba MŠ v Holáskách v blízkosti jedné z rozvojových oblastí.

Na území městské části je jedna základní škola a tři mateřské školy (celkem 7 tříd).

MČ Brno-Útěchov

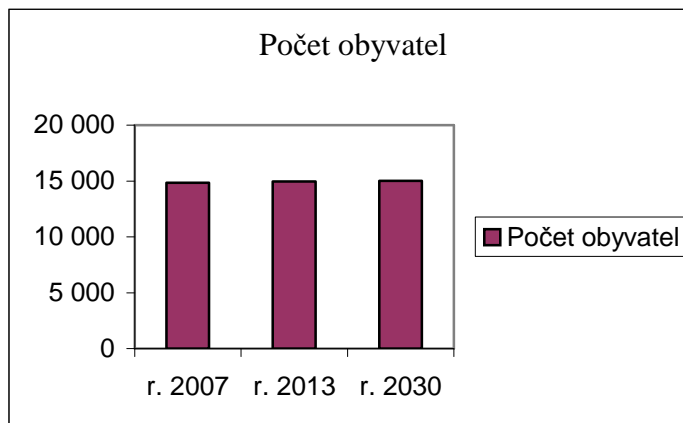
Městská část patří mezi nejmenší dle počtu obyvatel a nemá žádnou školu nebo školské zařízení. Vzhledem k tomu, že by zde v dalších letech mělo být vybudováno několik desítek bytových jednotek rodinného typu, počítá se s nárůstem obyvatel do roku 2013 asi o 300 na cca 800 obyvatel. Děti a žáci městské části využívají školská zařízení v oblasti Lesné a Soběšic. V této městské části se však se zřízením jednotřídní mateřské školy zatím nepočítá, a to z důvodu především vysokých pořizovacích i provozních nákladů.

MČ Brno-Vinohrady

Demografický vývoj této městské části byl ukončen, ani v delším časovém horizontu se nepočítá s výraznou výstavbou v této části. Školství v této městské části je stabilizované, na dlouhodobý pokles žáků reagovala městská část sloučením Základních škol Mutěnická a Bzenecká, což i z našeho hlediska bylo racionální a ekonomické řešení poklesu žáků v ZŠ. Do budoucna budou mít školy Mutěnická a Čejkovická (zřizovatelem město) dostatečnou kapacitu pro pokrytí potřeb základního vzdělávání v této městské části. Na základě zpracované studie a po projednání v příslušných orgánech, zvažuje městská část zřízení dvou tříd mateřské školy na ZŠ Mutěnická 23, formou rekonstrukce a přebudování části málo využívaných prostor stávající ZŠ Mutěnická 23.

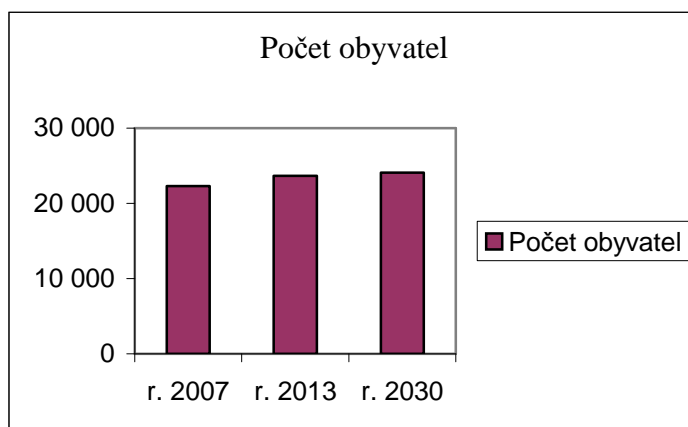
Na území městské části jsou dvě základní školy (jednu zřizuje MČ, druhou město Brno) a čtyři trojtřídní mateřské školy.

MČ Brno-Žabovřesky

I tato městská část je převážně ve staré zástavbě města, takže její prostorové možnosti pro další rozvoj jsou omezeny. Minimální nárůst počtu obyvatel nebude mít vliv na současná školská zařízení. V oblasti základního školství je ZŠ Sirotkova maximálně naplněna, zbývající dvě školy se potýkají s nedostatkem žáků (naplněnost 55 %), takže se budou muset snažit svým školním vzdělávacím programem oslovit širší spektrum žáků a rodičů nebo nabídnout část zařízení k jinému využití. V oblasti předškolního vzdělávání je situace stabilizovaná s rezervami v objektech, kde tato zařízení byla v minulosti provozována.

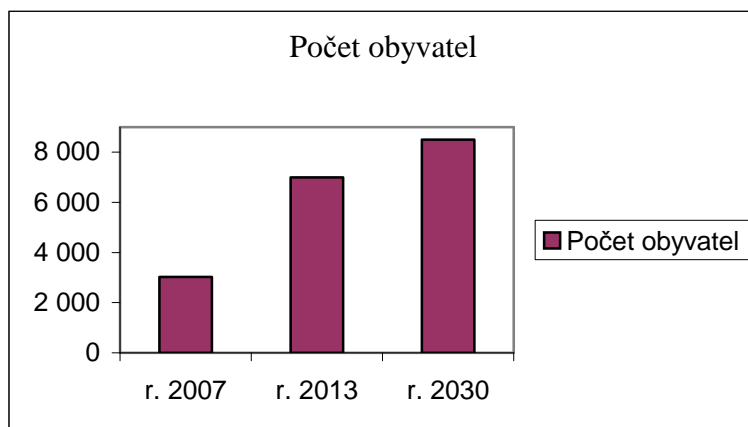
Na území městské části jsou tři základní školy a pět mateřských škol (celkem 20 tříd).

MČ Brno-Žebětín

Do velké části tohoto území zasahuje sídliště Kamechy, které je ve výstavbě, takže v horizontu tří let se počet obyvatel této městské části více než zdvojnásobí. Městská část má v současné době, po rekonstrukci MŠ Drdy 25 (Žabka), dobré podmínky pro stávající počet obyvatel s tím, že při dokončení sídliště se počítá v územním plánu s několika zařízeními předškolního typu. OŠMT MMB navrhuje výstavbu jedné např. šestitřídní mateřské školy, která by se dle potřeb postupně přeměnila na několik tříd základní školy (první, druhá a třetí třída), a dále by žáci pokračovali na některé bystrcké škole. Nedoporučujeme výstavbu jednotřídní MŠ z důvodů neefektivního provozu. MČ Brno-Žebětín má také nevyhovující podmínky pro základní vzdělávání, kdy je ZŠ Křivánkovo náměstí situována do tří vzdálených objektů, do čtvrtého se chodí na hodiny tělesné výchovy a do pátého na stravování. Byla zahájena výstavba prvostupňové ZŠ Otevřená.

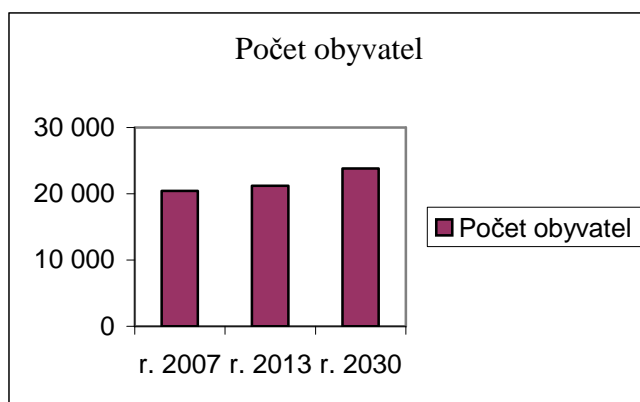
Na území městské části je jedna prvostupňová základní škola a jedna čtyřtřídní mateřská škola.

MČ Brno-Židenice

V této městské části se do budoucna počítá s nárůstem obyvatel, a to z důvodu zvýšeného počtu obyvatel MČ v dokončovaném novém sídlišti v Juliánově, v bytových nástavbách a dále zejména plánovanou přeměnou bývalého areálu Zbrojovky na sídliště se značnou bytovou výstavbou. Počítá se s postupným nárůstem až o 8.000 obyvatel. Pro účely předškolního vzdělávání by bylo možné využít i bývalé školské zařízení, objekt Šámalova, nebo některé další objekty, které tomuto účelu sloužily a postupně byly použity k jiným účelům.

Na území městské části jsou čtyři základní školy a osm mateřských škol (celkem 25 tříd).

8. Závěr

V souladu se závěry obsaženými v Dlouhodobém záměru rozvoje vzdělávací soustavy České republiky směřovat další vývoj brněnského obecního školství:

- k vytvoření efektivní sítě mateřských a základních škol, která bude pružně reagovat na změny v demografickém vývoji města
- k rozvoji autonomie škol, jejich otevřenosti ke společnosti a k vazbě na sociální prostředí. Škola – centrum vzdělanosti: otevřená škola s širokou nabídkou zájmových aktivit pro žáky i veřejnost (převedení zřizovatelských pravomocí k brněnským střediskům volného času místního významu z Jihomoravského kraje na statutární město Brno)
- k individualizaci a diferenciaci vzdělávacího procesu v mateřských a základních školách, které v rámci školních vzdělávacích programů uplatňují prvky alternativních a inovativních pedagogických směrů a forem (Waldorf, Montessori, Dalton, školy zapojené do projektu Škola podporující zdraví)
- k vytvoření podmínek pro vzdělávání dětí zahraničních pracovníků a odborníků v kontextu školského zákona, s využitím zkušeností renomovaných zahraničních škol
- k podpoře jazykových kompetencí dětí a žáků prostřednictvím realizace projektu Výuka angličtiny na vybraných školách ve městě Brně a k mezinárodní spolupráci škol se školami a školskými organizacemi především v partnerských městech statutárního města Brna
- k podpoře vzdělávání znevýhodněných jedinců – budováním bezbariérových škol, z celoměstského pohledu rovnoměrně rozložených a dopravně dostupných
- k péči o talentované a mimořádně nadané žáky a k jejich vzdělávání
- k podpoře meziresortní spolupráce školství, zdravotnictví a sociální oblasti v řešení problematiky vzdělávání dětí a žáků sociálně znevýhodněných
- k účelnému využití finančních prostředků z úrovně města určených pro rozvoj škol v kontextu jejich naplněnosti, kdy závazným ukazatelem se stane jejich reálná kapacita
- ke koncepčnímu navýšení finančních prostředků do rozpočtu škol z úrovně kraje v oblasti s nejvyšším výskytem sociálně znevýhodněných obyvatel
- k oceňování vynikající práce pedagogů

- **ke zkvalitnění stravovacích služeb pro děti a žáky, zefektivnění provozu školních jídelen a k vytváření podmínek pro dietní stravování.**

Realizace koncepčních záměrů uváděných v dokumentu může změnit a významným způsobem zvýšit kvalitu vzdělávání v brněnském obecním školství. Děti a žáci jednotlivých škol při aplikaci nového způsobu vzdělávání získají značnou možnost uplatnit se později na trhu práce. Změny budou mít vliv i na jejich postup vzdělávací soustavou směrem z nižší na vyšší úroveň i na zajištění horizontální průchodnosti. Očekáváme, že se to odrazí v úspěšnosti dokončování jednotlivých stupňů vzdělání. V neposlední řadě mohou tyto změny ovlivnit zájem většiny absolventů škol o celoživotní vzdělávání.